

SAUSIO 13-OSIOS IŠVAKARĖSE AUKŲ TĖVAI TEISIAMI DĖL A.KLIMAČIO GARBĖS IR ORUMO

Vilnius, sausio 11 d. (LRT). Vilniaus miesto 3-ajame apylinkės teisme pirmadienį baigta nagrinėti civilinė byla, kurioje verslininkas Algis Klimaitis, siekdamas apginti savo garbę ir orumą, reikalauja paneigti viešai paskelbtą teiginį, jog jis buvo KGB agentas. Trečiaisiais asmenimis šioje byloje patraukta 14 žmonių, tarp jų - **Sausio 13-osios aukų tėvai, Kovo 11-osios Akto signatarė, dabartinis parlamentaras Seimo nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Arvydas Anušauskas.**

Sausio 25 dieną Vilniaus miesto 3-iasis apylinkės teismas skelbs sprendimą minėtoje byloje. Sausio 11 d. teismo posėdyje dalyvavusi Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos atstovė **Jūratė Marcinkevičienė** piktnosį, kad Sausio 13-osios minėjimo išvakarėse 1991 metais žuvusiųjų artimieji priversti minti teismo slenkstį. „Sausio 13-osios išvakarėse teisiami aukų tėvai. Kur tai matyta“, - sakė J.Marcinkevičienė.

Žuvusiųjų per Sausio 13-ąją artimieji - Stasė Asanavičienė, Vincė ir Antanas Gerbutavičiai, Vanda ir Rimantas Juknevičiai, Vitalija ir Juozas Krivickai, partizanas, Juozo Lukšos-

Daumanto brolis Antanas Lukša, disidentė sesuo Nijolė Sadūnaitė, parlamentaras A.Anušauskas, signatarė Zita Šličytė ir kiti - teisme turi aiškintis dėl 2004 metų birželį pasirašyto „Lietuvos piliečių memorandumo dėl K. Prunskienės valstybinio nepatikimumo“.

Jame teigiama, kad tuomet į prezidento postą pretendavusi Kazimira Prunskienė yra valstybiškai nepatikima. Be kita ko, šiame pareiškime buvo ir sakiny, kad „K.Prunskienė palaikė ryšius su KGB agentu A.Klimaičiu“. A.Klimaitis reikalauja, kad šis teiginys būtų paneigtas. Beje, paneigimo jis reikalauja iš memorandumą paskelbusių žiniasklaidos priemonių, o ne iš pareiškimo autorių.

Liustracijos komisija buvo pripažinusi A.Klimaitį slapta bendradarbiavus su sovietų saugumu ir turėjus **Kliugerio slapyvardį**, bet 2006 ir 2007 metais teismų sprendimais šis nutarimas panaikintas.

Pirmoji baudžiamoji byla dėl A. Klimaičio galimų ryšių su KGB iškelta dar 1992 m. Tačiau vėliau prokurorai paskelbė, kad A.Klimaitis esą nežinojęs sąmoningai bendradarbiaujantis su KGB darbuotojais, o tik buvo išnaudojamas kaip informacijos šaltinis.

LIETUVA VYKDO SAVO ĮSIPAREIGOJIMUS

Lietuva vykdo savo įsipareigojimus Europos Sąjungai uždaryti seno tipo atominę jėgainę, nors tai daryti ekonominės recesijos sąlygomis nėra lengva. Tai dar kartą paskatino ministras pirmininkas Andrius Kubilius, paskutinę metų dieną duodamas interviu „BBC World Service“ – vienai didžiausių auditoriją pasaulyje turinčių radijo stočių.

Žurnalistų parengti klausimai, pasak Vyriausybės spaudos tarnybos, daugiausiai buvo susiję su Ignalinos atominės elektrinės (IAE) uždarymu ir Lietuvos ekonomine situacija.

Premjeras A. Kubilius kalbėjo, kad Lietuva pakankamai gerai pasirengė IAE uždarymui ir nuo Naujųjų metų apie 50 proc. reikalingos elektros energijos pirs iš kaimyninių valstybių, tarp jų ir Rusijos. Lietuvos Vyriausybė turi aiškų planą, kaip stiprinti energetinę nepriklausomybę, visų pirma plėtojant energijos iš atsinau-

jinančių šaltinių gamybą ir statant šalyje naują, modernią atominę jėgainę, kuriai jau paskelbtas tarptautinis konkursas.

Klausiamas apie numanomas varžybas tarp Lietuvos ir Rusijos dėl atominės jėgainės regione statybos, ministras pirmininkas išreiškė nuomonę, kad tokios varžybos nevyks, nes elektros energijos poreikis regione ilgainiui vis didės. **Premjeras A. Kubilius pažymėjo**, kad Baltijos šalių energetinės izoliacijos panaikimas – ne tik jų pačių, bet ir visos Europos Sąjungos interesas, ir pasidžiaugė, kad per pastaruosius porą metų dėmesys energetinės nepriklausomybės stiprinimui ES lygiu gerokai išaugo.

„Lietuvos Vyriausybė turi aiškų planą, kaip stiprinti šalies energetinę nepriklausomybę ir kartu kurti labai dinamišką bei konkurencingą ekonomiką“, - interviu „BBC World Service“ sakė ministras pirmininkas A. Kubilius.



Penkiolikos kraštų 83 atstovai su dalyviais bei svečiais XIII-tame Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Pietų Amerikoje svarsto Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos padėtį, planus ir viltis ateičiai. *M. Gaurilciko nuotr.*

EUROPOJE PAVOJUS TIKINČIŲJŲ LAISVEI

Lietuva italų prašymu ketina ištraukti į ginčą Europos Žmogaus Teisių Teisme bei ginti tikinčiųjų teisę mokyklose demonstruoti religinius simbolius. Tarp jų – ir Nukryžiuotojo atvaizdą, nors Lietuvos mokyklų klasėse, išskyrus galbūt tikybos kabinetus, ant sienų krikščioniški kryžiai nekabo.

Tokią sprendimą priėmė Seimo Užsienio reikalų komitetas (URK), mat dalis jo narių pasipiktino, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT) pamina tikinčiųjų laisves ir esą ateityje gali prireikti net nukelti kryžių nuo Arkikatedros arba panaikinti Kryžių kalną.

„Ar mes gyvename katalikiškoje šalyje, katalikiškoje Europoje, ar ateistiniame Mėnulyje? Daugelio Europos valstybių gyventojų tikinčiųjų širdyse ir protuose tas šv. Raštas yra aukščiau negu koks nors teismo išaiškinimas ar netgi Konstitucija, kuri yra žemiška.

Ir Europos valstybių Konstitucijos, matyt, irgi yra rašytos krikščionybės principų šviesoje. O tai, ko gero, ateis diena, kai teks nuo Katedros nuimti tą auksinį kryžių, nes tai galbūt pažeis kokių nors riedutininkų ar riedlentinių, drožiančių Katedros aikštę, interesus ar sužalos jų raidą“, – piktnosį konservatorius

Paulius Saudargas.

Priimti politinį dokumentą, kuriame būtų apibrėžta Lietuvos pozicija, URK prašė Lietuvos užsienio reikalų ministerija.

Kaip pranešė užsienio reikalų ministro atstovas spaudai Rolandas Kačinskas, ministras gavo Italijos kolegos Franco Frattini laišką, kuriame prašoma paramos Italijai, planuojančiai kreiptis į EŽTT Didžiąją kolegiją, siekiant, kad teismo sprendimas, draudžiantis privalomą Nukryžiuotojo atvaizdo naudojimą valstybinėse Italijos mokyklose, būtų persvarstytas.

„Remiu Italijos poziciją. (Nukelta į 5 psl.)

PIRMIEJI OBAMOS PREZIDENTAVIMO METAI

Washington, DC, sausio 13 d. (AFP). Naujausios visuomenės nuomonės apklausos rodo, kad amerikiečiai labai skirtingai vertina pirmuosius prezidento Barack Obama darbo metus. Tuo tarpu visuomenės pritarimas tam, kaip prezidentas sprendžia klausimus, susijusius su tokiais svarbiomis sritimis, kaip sveikatos apsauga ir ekonomika, smuko iki rekordiška žemo lygio. Viešosios nuomonės tyrimai taip pat leidžia daryti prielaidą, kad artė jant sausio 20 diena, kai B. Obama minės pirmąsias savo inauguracijos metines, prezidentas praranda nepriklausomų rinkėjų paramą. Tačiau jo administraciją galėtų paguosti tai, kad šalies vadovo populiarumas tebėra didesnis už jo vykdomos politikos populiarumą.

Nauja Quinnipiac University viešosios nuomonės tyrimų instituto apklausa rodo, kad amerikiečiai, vertindami pirmuosius B. Obama darbo metus, pasidalijo į dvi lygias stovyklas - 45 proc. apklaustųjų prezidento veiklą vertina palankiai ir lygiai

ties pat procentų apklaustųjų mano priešingai.

Prezidentui B. Obama, kuriam buvęs valstybės vadovas George W. Bush paliko sunkų palikimą, pirmaisiais prezidentavimo metais teko ieškoti priemonių, kaip įveikti didžiausią per septynis dešimtmečius ekonomikos krizę. Be to, jo pečius užgulė dviejų karų našta ir skaudų smūgių sudavė tarptautinis kovotojų tinklas „ai Qaeda“, kuriam tik per plauką nepavyko Kalėdų dieną susprogdinti JAV keleivinio lėktuvo.

Pastarųjų apklausų rezultatai leidžia teigti, kad B. Obama per pirmuosius prezidentavimo metus nepavyko įgyvendinti vieno

svarbiausių savo uždavinių - suvienyti politiškai susiskaldžiusią šalį. Prezidento sąjungininkai demokratai tvirtina, kad jam nuosekliai trukdo opozicijoje esantys respublikonai.

Quinnipiac University viešosios nuomonės tyrimų instituto direktoriaus pavaduotojas Peter Brown teigia, kad „geresnius įvertinimus B. Obama gauna už savo asmenines savybes, o ne už savo vykdomą politiką“.

Palankus 50 proc. visuomenės požiūris į prezidentą tradiciškai laikomas labai svarbiu veiksniu, kuris turi įtakos jo politiniam autoritetui ir gebėjimui sutelkti paramą Kongrese savo politikai.

POPIEŽIUS GALI VYKTI Į RUSIJĄ

Rusijos patriarchas Kirill I, Ortodoksų Bažnyčios vyriausiasis, sutinka priimti popiežių Benediktą XVI-ąjį, tačiau nori, kad pirmiau būtų sutvarkyti Ukrainos katalikų bažnyčių jiems neaiškūs klausimai. Kai išgalėjo Sovietų komunistų režimas, Ukrainos katalikų bažnyčių turtas buvo komu-

nistų konfiskuotas ir atiduotas rusų ortodoksams. Taip pat ir kiti Krikščionybės reikalai laukia sprendimo. Popiežiaus atvykimas į Rusiją turėtų išspręsti nesutikimus, kurie prasidėjo 1054 metais, kai skilo Rytų ir Vakarų krikščionių bažnyčios į dvi skirtingas puses.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Kadenciją baigęs prezidentas Algirdas Brazauskas jau kelios dienos gydomas Santariškių klinikose. Anot Kristinos Brazauskienės, jos vyras į medikų globą pakliuvo dėl kraujo užkrėtimo, o šio metu jaučiasi vidutiniškai. 78 metus einanti Socialdemokratų partijos garbės pirmininką jau kuris laikas kamuoja limfos vėžys.

Premjeras Andrius Kubilius teigia, kad Lietuvoje būtų naudinga pradėti parlamentinį tyrimą ir išsiaiškinti, kodėl nuo krizės nukentėjome labiau už estus. Vyriausybės valandos Seime metu atsakydamas į Biudžeto ir finansų komiteto pirmininko Kęstučio Glavecko klausimą, ar Lietuvoje neverta sekti JAV Kongreso iniciatyva ir išsiaiškinti, kas atsakingas už ekonominę krizę, A. Kubilius teigė, kad tokia iniciatyva – sveikintina ir vertinga.

Vilniaus valdžia svarsto supaprastinti leidimų mitinguoti tvarką. Tačiau tik nedidelėmis grupėmis, ir tik vienoje vietoje – prie Koncertų ir sporto rūmų. Kartu norima apsunkinti rengti mitingus kitose sostinės vietose. Žmogaus teisių specialistai politikus ragina pasitikrinti žinias apie susirinkimų laisvę. „Už Vilniaus ar Vilniuje yra dar daugiau vietų, kur galima sutalpinti žmones, pvz., sąvartynų, stadionų“, – pastebi H. Mickevičius.

Lietuvos užsienio reikalų ministerija per Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programą skirs 50 tūkst. litų paramą per žemės drebėjimą nukentėjusiems Haičio žmonėms.

Nuteistieji patys mokės už jiems priklausančių buitinių prietaisų sunaudojamą elektros energiją. Per metus už nuteistųjų naudojamus buitines prietaisus bus galima surinkti apie 450 tūkst. litų.

Lietuvos kandidatą į ES komisarų Algirdą Šemetą kompetingu vadinantis premjeras Andrius Kubilius pastebi, kad jam trūksta gebėjimo įtaigiau „komunikuoti“.

Premjeras Andrius Kubilius pritaria ir palaiko prezidentės sprendimą į Lietuvos atkūrimo 20-mečio minėjimą pakviesti Rusijos vadovą Dmitrijų Medvedevą. Premjeras Andrius Kubilius sako esąs susirūpinęs dėl paastrėjusių santykių tarp Prezidentės Dalios Grybauskaitės ir užsienio reikalų ministro Vygaudo Ušacko ir ketina apie tai artimiausiu metu kalbėtis su valstybės vadove.

Generalinis prokuroras Algimantas Valantinas teigia, kad teismo sprendimu dar kartą atnaujintas tyrimas dėl Valstybės saugumo departamento (VSD) karininko Vytauto Pociūno žūties vyksta „labai aktyviai“. Jis sakė negalįs nurodyti terminų, kada tyrimas gali būti baigtas. Jis tvirtino, kad grėsmių kyla, kai tam tikros versijos viešojoje erdvėje pradedamos kelti neturint jokių faktų. „Kalbėti apie konkretų terminą, aš dabar negalėčiau pasakyti, tik galiu pasakyti, kad šioje byloje yra dirbama ir labai aktyviai“.

„Nenorėčiau sutikti su ta pozicija, kuri viešojoje erdvėje vis išsakoma, tai yra, kad prokurorai šios bylos netiria ar nenori tirti. Aš galėčiau pasakyti šitaip: prokurorai niekada netyrė ir netirs nė vienos bylos kaip kažkas norėtų, o visada tyrė ir tirs pagal tuos duomenis, kuriuos jie turi. Didžioji bėda visų yra tada, kai keliamos tam tikros versijos neturint apskritai jokių faktų, o jeigu tu pradėsi tirti versiją, iškeltą be tam tikrų faktų, tai tada gali atsirasti grėsmė, kad tai versijai pagrįsti tu pradėsi naudoti dirbtinius faktus“, - sakė A. Valantinas. Jis visiškai netiesa pavadino teiginį, kad Lietuvos teisėsauga patikėjo tik baltarusių versiją ir nori ją patvirtinti. „Visi tyrimai buvo atlikti tiek Lietuvoje, tiek Suomijoje, tiek Čekijoje. Baltarusių tyrimų buvo labai mažai, mes išplėtėme tą ratą iki maksimumo. Viskas yra daroma čia, Lietuvos pareigūnai iš naujo apklausė visus žmones“. „Dabar priekaištas reiškiamas, kad neva Lietuvos pareigūnai nenuvažiavo, netyrė į Baltarusiją. Visi pamiršo, kad Baltarusija yra svetima ir ne visiškai draugiška mums valstybė plačiąja prasme. Tai nėra taip, kad atsisėdai į autobusą ir nuvažiavai tenai: reikėjo didžiulių pastangų ir didžiulių derybų, kad įsileistų apskritai Lietuvos pareigūnus, kad būtų šalia, kad dalyvautų“.

Vytautas Pociūnas žuvo 2006-ųjų vasaros pabaigoje Breste esą iškritęs pro viešbučio langą. Prokurorai padarė išvadą, kad žūtis buvo nelaimingas atsitikimas ir ikiteisminį tyrimą nutraukė, tačiau po našlės Liudvikos Pociūnienės skundų teismui tyrimas atnaujintas trečią kartą.

JAV per Lietuvą siuntė milijonus dolerių Baltarusijos opozicijai ir domėjosi, kur dingsta pinigai, prokurorams paliudijo Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) narys Kęstutis Masiulis. Prokuratūra apie amerikiečių pinigus Baltarusijos opozicionieriams ir dalies jų dingimą Lietuvoje apklausė buvusį žuvusiojo Vytauto Pociūno bendradarbį, taip pat apklaustas Seimo NSGK narys K. Masiulis, pranešė LNK „Žinios“



JAV Kongreso Finansinei krizės komisijai liudija iškviesti keturių Wall Street bankų viršininkai, pasi-naudoję Vyriausybės paskolomis ir iš to uždirbę savo bankams: iš kairės Lloyd Blanford iš Goldman Sachs, Jamie Dimon iš JP Morgan Chase, John Mack iš Morgan Stanley ir Brian Moynihan iš Bank of America.

TNYT

TURKIJA REIKALAUJA OFICIALAUS IZRAELIO ATSIPRAŠYMO

Turkija pareiškė atšauksianti savo ambasadorių Izraelyje, jei ginčas dėl to, kaip su juo elgėsi Izraelio užsienio reikalų viceministras, nebus greitai išspręstas, pranešė *BBC*.

Ginčas kilo po to, kai Izraelio užsienio reikalų viceministras Danny Ayalonas išsikvietė ambasadorių Oguzą Celikkolitsą, norėdamas jam papriekaištauti dėl Turkijoje rodomo televizijos serialo. Jis pasodino ambasadorių į žemesnę kėdę ir nuo stalo patraukė Turkijos vėliavą. Norėdamas sumažinti įtampą, D. Ayalonas teigė, kad jis paprastai nėra linkęs rodyti nepagarbos. Viceministras pridūrė ateityje elgsiasis diplomatiškai.

Tačiau Turkija reikalauja oficialaus Izraelio atsiprašy-

mo. „Jei atsiprašymo nesulauksime iki vakaro, mūsų ambasadorius grįš namo pirmuoju lėktuvu rytoj“, – teigė Turkijos prezidentas Abdullah Gulas.

Filmuota medžiaga, kurioje akivaizdžiai matyti, kaip D. Ayalonas ragina žurnalistus užfiksuoti tai, kad turkų ambasadorius buvo pasodintas ant žemos sofos, tuo metu kai viceministras sėdėjo ant kur kas aukštesnės kėdės, buvo plačiai aptarinėjama Izraelio žinias-klaidoje. Taip pat užfiksuota, kad jis hebrajiškai sakė, jog „ant stalo tik viena vėliava“ ir „mes nesišypsime“.

Interviu Izraelio kariuomenės radijui D. Ayalonas nesigailėjo savo veiksmų. „Diplomatinės taktikos požiūriu tai buvo mažiausiai, ką galima buvo padaryti, at-

sižvelgiant į pasikartojančias politikų ir kitų įtakingų asmenų Turkijoje provokacijas“, – teigė viceministras.

Vienas Izraelio laikraštis išspausdino nuotrauką, kurioje matyti sėdinčių pareigūnų aukščio skirtumas ir pavadino tai „pažeminimo aukščiu“.

Susitikimas su O. Celikkolitsu buvo surengtas aptarti meninį televizijos serialą „Vilkų slėnis“, kuris yra labai populiarus Turkijoje. Seriale pasakojama apie Izraelio žvalgybos pareigūnus, kurie grobia vaikus ir atverčia juos į judaizmą.

Pernai spalį Izraelis skundėsi dėl dar vieno televizijos serialo Turkijoje, kuriame rodoma kaip Izraelio kareiviai žudo palestiniečius. Viena epizode izraeliečių kareivis nušauna besišypsančią palestiniečių mergaitę iš artimo nuotolio.

AIŠKĖJA NELAIMĖS HAITYJE MASTAI

Pamažu aiškėja, kokių nuostolių pridarė Haitį nusiaubęs žemės drebėjimas, jo metu žuvo tūkstančiai žmonių.

Apie savo piliečių žūtis praneša Jordanija, Brazilija, Kinija. Prancūzija informuoja, jog nelaimės metu galėjo žūti ir Jungtinių Tautų misijos Haiityje vadovas, praneša *BBC*.

Didžiausias per pastaruosius kelis amžius 7 balų stiprumo žemės drebėjimas antradienį užfiksuotas į pietus nuo šalies sostinės Port o Prenso. Raudonojo kryžiaus teigimu, per nelaimę nukentėjo maždaug 3 milijonai žmonių. Nelaimę „katastrofa“ vadinantis Haičio pasiuntinys JAV teigia, jog drebėjimo padaryti nuostoliai gali siekti milijardus. Nusiaubtai šaliai pagalbą ketina siųsti JAV, Jungtinė Karalystė, Venesuela.

Po drebėjimo, įvykusio maždaug už 15 kilometrų į pietvakarius nuo Port o Prenso, sekė dar du 5,9 ir 5,5 balų pakartotiniai smūgiai.

Kinijos žiniasklaida praneša, jog per drebėjimą žuvo 8 jos taikdariai, dar 10 laiko-

mi dingusiais. AFP naujienų agentūra cituoja Jordanijos armijos atstovų teiginius, jog žuvo 3 jų taikdariai, 21 sužeistas. Brazilijos kariuomenė praneša apie žuvusius 4 taikdarius, daug dingo be žinios.

Prancūzijos užsienio reikalų ministras Bernard Kouchner teigė, jog JT būstinės pastatui sugriuvus, „visi, kurie buvo viduje, o tarp jų – JT misijos vadovas Hedi Annabi bei su juo buvę žmonės žuvo“. Prancūzijos pareigūnas *AFP* taip pat tvirtino, jog be žinios dingo 200 turistų pamėgto viešbučio „Montana“ svečių, pastatui per drebėjimą sugriuvus.

Kadangi po drebėjimo nutrūko susisiekimas, kol kas sunku tiksliai pasakyti, kokių nuostolių padaryta. Tačiau trečiądienį pranešama apie daugybę gatvėse sukrautų žuvusiųjų kūnų. Haičio ambasadorius JAV Raymond Joseph teigė, jog kol kas neįmanoma nustatyti žuvusiųjų skaičiaus. „Esu beveik įsitikinęs, jog susidursime su didžiule katastrofa“, - televizijai ABC teigė jis. Anot jo, per drebėjimą

sugriauti prezidento rūmai, mokesčių biuras, prekybos ir užsienio reikalų ministerijos smarkiai apgadintos. Šalies prezidentas Rene Prevalis ir jo žmona per drebėjimą nenukentėjo.

JAV prezidentas Barack Obama pareiškė „mintimis ir maldomis“ esantis su Haičio žmonėmis ir išreiškė viltį, jog JAV vyriausybė prisidės teikiant pagalbą.

Venesuela pranešė siųsianti 50 žmonių „humanitarinės pagalbos komandą“. Raudonasis kryžius siunčia pagalbos komandą iš Ženevos, o JT Pasaulio maisto programa skraidina du lėktuvus su maisto atsargomis.

Tarptautinis Amerikos plėtos bankas pranešė skubiai skirsiantis 200 tūkst. JAV dolerių paramą. Suteikti bet kokią reikiamą humanitarinę pagalbą pasiruošusi ir Didžioji Britanija. Padėti Haičiui rengiasi ir Kanada, Australija, Prancūzija, keletas Lotynų Amerikos šalių. Popiežius Benediktas XVI paragino dosniai atsiliepti į „tragišką situaciją“ Haiityje.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

SI VIS PACEM, PARA BELLUM

Pradėjome skaičiuoti naujų metų dienas, bet gyvenimas nesikeičia, ir toliau tęsiasi problemos. Mūsų Lietuvoje krizė nesibaigia, emigracija didėja, daugėja našlaičių, tėvai palieka vaikus.

Europoje ir vėl bėdų netrūksta. Kremlius piktais žodžiais grasina nutraukti naftos tiekimą į Vakarų, nors gruodžio 29 d. buvo pranešta, kad tradicinių peštynių tarp Ukrainos ir Rusijos nebus. Kijevas ir Maskva susitarė dėl naftos tranzito į Vakarų. Kijevas galės didinti tranzito mokesčius, bet Kremlius įspėjo Europą, kad gali būti netikėtumų. Kaip ir visada, apkaltinta Ukraina, priminta ir Baltarusija. Iš Ukrainos nebūsią jokių kliūčių, jei bus vykdoma pasirašyta sutartis, pranešė Ukrainos prezidentūra. Tačiau Rusijos vyriausybės vadovas V. Putin išsitarė: „Mes pasirengę tiekti naftą, turime sutartį, bet, jei kuri nors tranzito kraštų piktnaudžiaus, ką tada padarysi“, – šypsodamasis pasakė jis, aiškiai turėdamas mintyje Ukrainą ir Baltarusiją, nes Rusija visada teisi, pažymi *BBC* ir *Reuters* apžvalgininkai. Tokie pareiškimai išgašdino Europos valstybes, kurios ateityje dėl naftos ir dujų tiekimo daug nukentėjo. Bet kaip susitars Rusija su Baltarusija, daug priklauso nuo rusų, per kurią į Vakarų Europą teka tris kartus daugiau naftos negu per Ukrainą – 800 tūkstančių statinių per dieną.

Nuo rusiškų dujų bei naftos priklausoma Europa nebe pirmą kartą baiminasi dėl tų „tradicinių trūkumų“.

Tačiau Kremlius ne vien tik Europą šokdina. Rusijos premjeras pasiuntė Vašingtonui agresyvų atsakymą dėl santykių su Maskva pagerinimo. „Problema ta, kad mūsų partneriai amerikiečiai kuria raketinės gynybos skydą, o mes jokio nekuriame“, – kalbėjo jis Vladivostoke žurnalistams. Toks buvo jo atsakymas į klausimą, kokia yra didžiausia kliūtis dėl naujos branduolinės ginklavimosi mažinimo sutarties. Todėl Rusija turinti plėsti karinę puolimo sistemą. „Kyla pavojus, kad sukūrė prieš mūsų puolamąją sistemą, partneriai pasijus visiškai saugūs. Tada jų agresyvumas padidės politikoje ir ekonomikoje. Kad būtų išlaikyta pusiausvyra, mes turime kurti puolamųjų ginklų sistemas, bet ne priešraketinės gynybos sistemas, kaip Jungtinės Amerikos Valstijos“, – pareiškė atvirai Rusijos premjeras.

Rusija ir JAV turėjo susitarti iki gruodžio 4 dienos, tą dieną baigėsi 1991 m. pasirašyta branduolinė sutartis.

Bet V. Putin dar drįsta reikalauti, kad Vašingtonas ir Maskva keistųsi informacija, nes „Raketinės gynybos ir puolamosios ginkluotės problemos glaudžiai susijusios. Jeigu norime taikos, mes turime keistis informacija“, – sakė V. Putin.

Tokie Rusijos premjero žodžiai nieko gero nežada. Padėtis nesusšvelnėjo ir kai JAV prez. B. Obama paskelbė, kad JAV atsisako planų Čekijoje ir Lenkijoje turėti raketinės gynybos skydą.

Derybos Kremliaus nepakeis – Vakarai ne kartą buvo apgauti.

S. Tūbėnas

KAI KURIE PAREIGŪNAI PER DAUG KALBA
IR PER MAŽAI DIRBA

Vilnius, sausio 13 d. (ELTA). Kai kurių Lietuvos institucijų veikla tėra aktyvaus darbo imitacija, orientuota į vidaus rinką ir nežadanti jokio rezultato. Taip trečią dieną teigė prezidentė Dalia Grybauskaitė, komentuodama Sausio 13-osios bylos tyrimą Generalinėje prokuratūroje ir nesėkmingą bandymą sulaukti teigiamo atsakymo iš Baltarusijos dėl generolo Vladimiro Uschopčiko išdavimo. Be to, jos manymu, prokurorai galėtų aiškintis patalpų slaptam CŽV kalėjimui įrengimui nelaukdami parlamentinio tyrimo išvadų patvirtinimo Seime.

„Jei 19 metų, žinant, kad ekstradicija nėra numatyta sutartyje, pasyviai siuntinėjami prašymai ir laukiama žinomo atsakymo, manau, kad tai yra imitacija, - kalbėjo prezidentė. - Reikalauju visų pirmiausiai pasinaudoti savo galimybėmis realiai dirbti siekiant rezultatų, o ne proceso, labai aktyviai demonstruojant šalies vidaus rinkai.“

Šalies vadovė teigė šiuos priekaištus adresuojanti ne vien generaliniam prokurorui Algimantui Valantinui, bet ir visai prokuratūrai bei kitoms institucijoms: „Daug mūsų žinybų orientuotos į vidaus rinką, kad pasirodytų, kaip aktyviai judama, o visiškai

nesiekiamo jokio galutinio rezultato. Tai daug kam yra būdinga.“

„Iš visų pareigūnų, kuriuos skiriu ir kuriems prezidentas faktiškai vadovauja tiesiogiai, norėčiau girdėti ir matyti daugiau darbo, o mažiau kalbėjimo. Tai liečia visus“, - įspėjo D. Grybauskaitė.

Sausio 12 d. ji pranešė, jog Lietuva pagal galiojančią dvišalę sutartį su Baltarusija neturi teisinio pagrindo reikalauti įtariamojo Sausio 13-osios byloje V. Uschopčiko ekstradicijos. Tai esą įrašyta Generalinės prokuratūros išvadose, kurių ji neviešina. „Aš turiu išvadas iš mūsų prokuratūros ir jose – tai, ko prokuratūra viešai nesako. Pavyzdžiui, vienas sakiny, kuris mane labai sudomino, - Lietuva neturi teisinio pagrindo pagal galiojančią dvišalę sutartį reikalauti pono Uschopčiko, kaip Baltarusijos piliečio, ekstradicijos. Jei sutartis nenumato tokios galimybės, ką darė prokuratūra 20 metų? Imitavo darbą? Siuntinėjo prašymus žinodama apie tai, kad pilietis pagal šią sutartį nebus išduotas?“ - retoriškai klausė valstybės vadovė duodama interviu Lietuvos radijui.

D. Grybauskaitė taip pat užsiminė, kad Generalinė prokuratūra galėtų pradėti tyrimą dėl patalpų slaptam

CŽV sulaikymo centrui įrengimo nelaukdama Seimo sprendimo dėl parlamentinio tyrimo išvadų. Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas konstatavo, kad Lietuvoje buvo įrengtos patalpos slaptam CŽV kalėjimui ir amerikiečių orlaiviai skraidė į mūsų šalį, tačiau ar buvo atvežami sulaikyti asmenys, nenustatyta. Aukščiausi pareigūnai apie tai nebuvo informuojami arba informuojami paviršutiniškai.

Komitetas pasiūlė prokurorams ištirti, ar buvę saugumo vadovai Mečys Laurinkus ir Arvydas Pocius bei aukštas saugumo pareigūnas Dainius Dabašinskas nepiktnaudžiavo tarnybine padėtimi ir neviršijo įgaliojimų. Šias išvadas dar turi patvirtinti Seimas.

„Rekomendacija yra patikrinti, ar nebuvo viršyti įgaliojimai. Tai prokuratūra gali daryti bet kuriuo atveju“, - sakė prezidentė. Žmogaus teisių stebėjimo institutas taip pat paragino Generalinę prokuratūrą nedelsiant pradėti ikiteisminį tyrimą dėl Lietuvoje esą įrengto slapto CŽV kalėjimo. Pareigūnams siūloma tirti galimas neteisėtas veikas: valstybės sienos kirtimą, užsieniečių gabenimą, asmens laisvės atėmimą ir tarptautinės teisės draudžiamą elgesį su žmonėmis.

BALTARUSIJAI ĮTEIKTA NOTA DĖL ATSIŠAKYMO SUTEIKTI TEISINĘ
PAGALBĄ SAUSIO 13-OSIOS BYLOJE

Vilnius, sausio 13 d. (URM). Lietuvos Užsienio reikalų ministerija (URM) Baltarusijai įteikė notą dėl prokuratūros atsisakymo suteikti Lietuvai teisinę pagalbą Sausio 13-osios byloje, kurioje Lietuva siekia patraukti atsakomybėn Baltarusijoje esančius generolą Vladimirą Uschopčiką ir Stanislavą Juonienę.

Nota įteikta praėjus lygiai 19 metų po sovietų kariuomenės veiksmų Vilniuje, per kuriuos žuvo 14 žmonių. Lietuvos teisėsauga įtaria, kad tuometinis Vilniaus karinio garnizono vadas V.Uschopčikas tuomet davė įsakymą šaudyti į beginklius žmones.

Notoje teigiama, kad Baltarusijos generalinės prokuratūros pateiktas pagrindas, esą ji įtariamųjų veiksmus vertina pagal Sovietų Sąjungos įstatymus, neatitinka dvišalių susitarimų, pripažinusių, jog Lietuva nepriklausomybę atkūrė 1990 metais. Notoje Baltarusijos užsienio reikalų ministerija paprašyta atkreipti į tai atitinkamų institucijų dėmesį. „Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (...) apgailestauja dėl Baltarusijos Respublikos

generalinės prokuratūros 2009 metų gruodžio 9 dienos rašte išdėstyto atsisakymo suteikti LR generalinei prokuratūrai teisinę pagalbą byloje Nr. 09-2-031-99 V.Uschopčik, S.Juonienės ir kitų asmenų atžvilgiu“, - teigiama notoje.

Lietuvos generalinė prokuratūra praeitą savaitę pranešė gavusi Baltarusijos generalinės prokuratūros atsakymą, jog įtariamųjų veiklą ji „vertina pagal tuo metu egzistavusios valstybės - TSRS - įstatymus - kaip siekį apsaugoti šios valstybės (TSRS) konstitucinę santvarką ir teritorinį vientisumą, todėl esą negali suteikti teisinės pagalbos“.

Kaip kitas pagrindas nurodyta Lietuvos ir Baltarusijos teisinės pagalbos sutartis, numatanti, kad valstybės piliečiai kitai šaliai neišduodami.

URM notoje pareiškė, kad pagrindimas neatitinka 1991 metų deklaracijos, kurios preambulėje minimas 1990 metų kovo 11 dieną priimtas Aktas dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo.

„Baltarusijos Respublikos pateiktas pagrindimas nesuderinamas su dviejų suve-

renių valstybių 1991 metų spalio 24 dieną pasirašytos „Deklaracijos dėl Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos geros kaimynystės santykių principų“ nuostata, pripažįstančia Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymą Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos 1990 metų kovo 11 dienos Aktu“, - rašoma notoje.

Anot Lietuvos URM, Baltarusijos generalinės prokuratūros pagrindimas taip pat neatitinka 1995 metų sutarties dėl geros kaimynystės ir bendradarbiavimo dvasios.

„Prašome Baltarusijos Respublikos užsienio reikalų ministeriją atkreipti į tai atitinkamų Baltarusijos institucijų dėmesį ir laukiame Baltarusijos Respublikos pozicijos šiuo klausimu“, - sakoma notoje.

Užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas po Baltarusijos generalinės prokuratūros atsakymo pareiškė, kad Baltarusijos prezidento Aleksandro Lukašenkos pažadas, duotas Vilniuje pernai vizito metu bendradarbiauti su Lietuva tiriant Sausio 13-osios bylą, buvo neįvykdytas.

LIAUKIMĖS KONEVEIKĘ SAVO VALDŽIAS

Periodiškai skelbiamas valstybės vadovų bei institucijų populiarumas pastaruoju metu smunka, įvairūs protesto piktai ir mitingai prieš priimamus sprendimus padažnėjo, liaudis savo aktyvumą prieš „ponų“ valdžią kartais išreiškia jau nepriimtinais būdais. Esminė susiklostančios padėties priežastis, žinoma, yra finansinė ir ekonominė krizė, tačiau **kodėl per 20 nepriklausomybės metų aktyviai protestuojanti liaudis neišsirenka jai priimtinos, „ne ponų“ valdžios?**

Kolūkių pirmininkai, įmonių direktoriai, partinė nomenklatura priklausė sovietinių ponų luomui. Būtina sąlyga pakliūti į tą luomą buvo besąlygiškas komunistinės ideologijos išpažinimas, priklausomybė komunistų partijai bei nuopelnai tai partijai. Ponų luomas turėjo tam tikrus (iš nusavintų lėšų) fondus, iš kurių turėjo galimybę „elgetoms“ kažką duoti. Taip ponai ne tik botagu, bet ir meduoliu valdė, savo galią demonstravo, gero pono įvaizdį kūrė. Į atkurtą demokratinę valstybę tie ponai atsinešė tik įvaizdžio ir galios regimybę bei nenumaldomą troškimą pakliūti į naujų ponų luomą, gviestis į valstybės kišenę, iš tų lėšų pirkti balsus savo klanui papildyti. Juos pasirenka ir išsirenka, tikėdami gražiais pažadais, tie patys „elgetos“. Išsirenka ant savo sprando, nes tarnauti žmonėms jiems trukdo iš sovietmečio atsineštas valdančio ir engiančio pono kompleksas.

Lietuva, stojusi į savivaldos (demokratijos) kelią, į valdžias balsavimu rinko atstovus iš tų pačių paminėtų ponų, nes kitokių, į valdžias tinkamų, nepažinojo. Laikui bėgant, įgijusi tam tikrą patirtį ir pažintį su kandidatais į valdžias, visuomenė rinko geresnius, tačiau tokių po sovietinio tvano mažai bebuvo likę. Eidama iš rinkimų į rinkimus, visuomenė vis „gerino“ Seimą, tačiau po rinkimų, jam dar neįsibėgėjus, iškart pasijusdavo nusivylusi, pradėdavo valdžią koneveikti. Ir taip – 20 metų...Kodėl gi taip yra ir kiek ilgai taip gali tęstis?

Nereikėtų visuomenės maitinti optimistinėmis iliuzijomis, o iškart atsakyti: gali, gali ilgai, be pabaigos. Supaprastintai tai mums gali paaiškinti Ivanas Krylovas, parašęs pasakė-

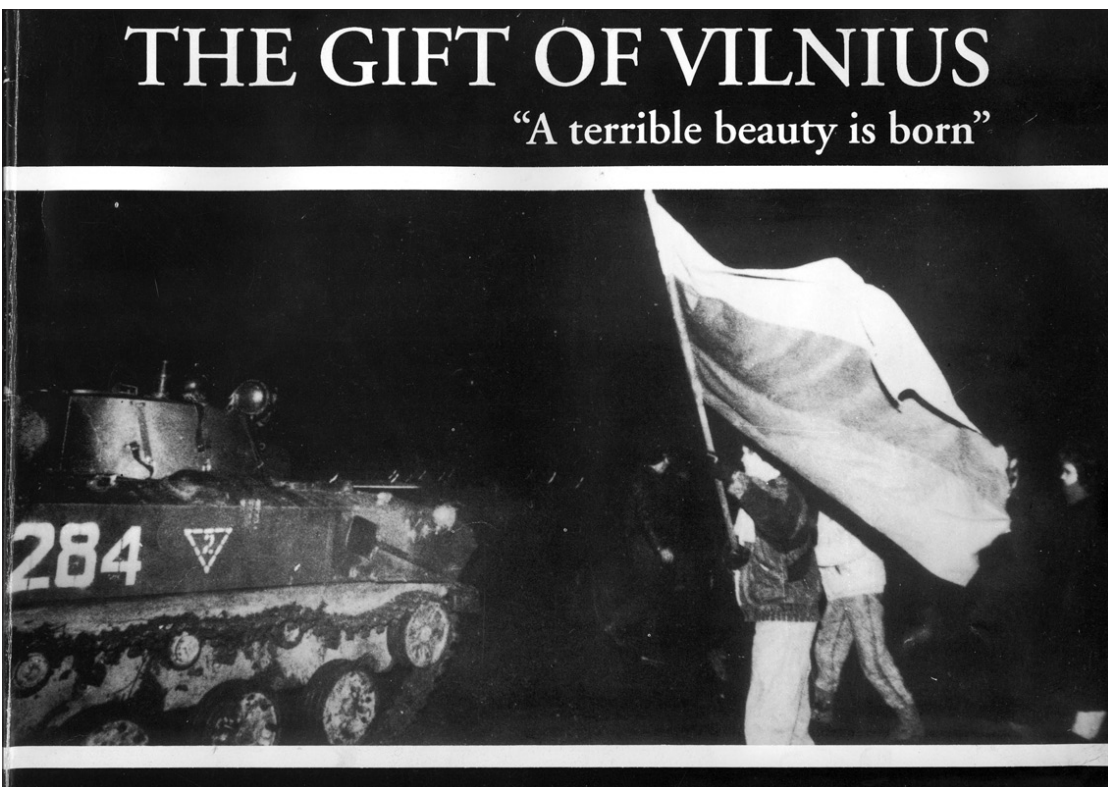
čią „Beždžionė ir veidrodis“. Teneišižeidžia visuomenė, kad šiame palyginime ji atstovauja beždžionei.

Tikėkimės, kad visuomenė „pilietiškes“, keisis į gerą pusę, tačiau ir valdžios keisis tik tiek, kiek keisis visuomenė, nes valdžios su visuomene susijusi betarpiškai, valdžios ateina iš visuomenės.

Valdžių kokybės reikalą yra giliau išnagrinėjęs Nikolajus Berdiajevas („*Nelygybės filosofija. Laiškai socialinės filosofijos nedraugams*“, Berlynas, 1923 m.), kurio ilgą citatą verta pateikti.

Nuo pasaulio sutvėrimo visuomet valdė, valdo ir vaidys mažuma, o ne dauguma. Tai tikra visoms valdymo formoms ir tipams, monarchijoms ir demokratijoms, reakcinėms ir revoliucinėms epochoms. Iš mažumos valdymo išeities nėra. Ir jūsų demokratiniai bandymai sukurti daugumos viešpatavimą yra esminė savęs apgaulė. Yra tik klausimas, ar valdo geroji ar blogoji mažuma. Vieną mažumą keičia kita mažuma. Blogiausieji nuverčia geriausiuosius, ar geriausieji nuverčia blogiausiuosius. Betarpiškai žmonių masė vadovauti ir valdyti negali, revoliucijose ir maištuose galimas tik stichinės masės potvynio valdymo momentas. Tačiau labai greitai vyksta susiskaidymas, susidaro nauja mažuma, kuri paima valdžią į savo rankas. Revoliucijų epochose paprastai vadovauja demagogų būrelis, kuris mikliai pasinaudoja masių instinktais. Revoliucinės vyriausybės, pagarbiai pasivadinusios liaudiškomis ir demokratiškomis, visuomet būna tironiška mažuma. Ir retai retai ši mažuma būdavo išrinkta iš geriausiųjų. Revoliucinė biurokratija paprastai būna prastesnė už nuverstąją. O revoliucinės masės visuomet būna tik atmosfera tai tironiškajai mažumai veikti.

Demokratijos triumfas visuomet netikras ir trumpalaikis, jis tęsiasi tik vieną akimirką. Vienodai būtų netikras ir socializmo triumfas, jeigu jis būtų galimas. Išsivadukite iš žodžių valdžios ir nuo išviršinių lukštų, išžiūrėkite susikaupę į pačią gyvenimo esmę. Pačioj realiausioje tikrovėj paprastai triumfuoja arba aristokratija arba ochlokratija, geriausiųjų



Sausio 13-oji – Lietuvos laisvės gynėjų šventė. Kai 1991 m. sausio 13 d. naktį 1:35 val. ryto Sovietų tankai ir ginkluoti raudonarmiečiai pradėjo puolimą užimti Lietuvos radijo ir televizijos bokštą Vilniuje, beginkliai lietuviai priešinosi rusų tankams. Buvo nužudyta 14 žmonių ir daugiau negu 1000 sužeistų. Čikagoje tuoj buvo gautos žiauriųjų žudynių fotografijos, Algirdo Kuprio parūpintos, ir labai greitai dr. Arūno Liulevičiaus, Čikagos universiteto profesoriaus, rūpesčiu, kartu su dr. Tomu Remeikiu, atspausdintos specialiaame 80 puslapių leidinyje, kuris anglų kalba išleistas, kad kuo greičiau būtų informuojami ir amerikiečiai apie kruviniuosius įvykius. Prie leidinio darbų prisidėjo R. Dirvonis, J. Kuprys, V. Korkutis, A. Liulevičienė. Išleido JAV Lietuvių Bendruomenė, spausdino „Draugas“. Leidinio viršelis.

valdymas, arba blogiausiųjų valdymas. Tačiau visuomet viešpatauja nedaugelis; toks nepakeičiamas gamtos dėsnis. Visų viešpatavimas nieko realaus nereiškia, išskyrus tamsų, abejingą, sumaišytą chaosą. Bet koks tokio chaoso valdymas numato vienų arba kitų, aristokratijos arba oligarchijos elementų išaiškinimą.

Ne kitaip po dainuojančios revoliucijos vyko Lietuvoje. Iš chaoso išsiskyrė tam tikra mažuma, kuri įstengė atkurti valstybę ir paskelbti jos nepriklausomybę, tačiau gangreit ta mažuma pasidarė bloga. Ieškota geresnės. Ir surasta. Ir vėl bloga, ir vėl ieškota ir t.t., ir t.t. Taigi patirtis rodo, kad lieka būti realistais, nusiraminti ir žinoti, kad kitaip ir nebus, nes stebuklai įvyksta retai (Lietuvoje stebuklą jau patyrėme prieš du dešimtmečius, o jie, sako, įvyksta kartą per šimtmetį). Jei taip, tai ko verti mūsų burnojimai, valdžių niekinimas, žiniasklaidos pikdžiugavimai dėl krintančio valdžių populiarumo. Rytų išmintis moko, kad tamsos ar nakties koneveikti neverta, nes nuo to šviesiau nebūsią. Reikia uždegti žvakę. Tik kuo burnojimą pakeisti, kokią žvakę uždegti, kad valdžia būtų geresnė?

Burnojimą iš tikrųjų pakeisti galima atvirkščiu elgesiu: už geras iniciatyvas ir darbus pagirti, į valdžių paskatas atsiliepti, rodyti valdžioms pagarbos ženklus. Deilo Karnegio knygoje „*Kaip įsigyti draugų ir daryti įtaką žmonėms*“ randame daugybę pavyzdžių, kaip teigiamas skatinimas iš šalies gera linkme pakeitė žmonių gyvenimus, o kartais priešus

pavertė draugais. Neturime, žinoma, vengti pamatuotos, vertos kritikos, tačiau neturime užgaulioti, žeminti atskirų valstybės tarnautojų, valstybės vadovų. Ar susimąsto tie piktetuotojai bei mitinguotojai, kaip jaučiasi po darbo parėjęs namo purvais apdrabstytas, suniekintas, pažemintas valstybės tarnautojas ar vadovas, šeimos tėvas žmonos, vaikų anūkų aki-vaizdoje? Ar jis dar gali bandyti teisintis, kai taip „demokratiškai“ pasielgė liaudis. O jis iš tikrųjų nuoširdžiai ir įtemptai dirbo visą laiką, taip dirbo ir tą dieną, atokvėpiui laiko neturėjo, o jį už tai pažemino, suniekino, apspjaudė... Ar gali jis rytojaus dieną be vidinės nuoskaudos, be įtamos ir skriaudos jausmo imtis darbo?

Ne vien per rinkimus visuomenė valdžioms gali reikšti savo valią, teikti reikalavimus ar pageidavimus, jas kritikuoti ar iš jos pasišaipyti. Tačiau elgesio būdams yra leistinos ribos, kurių neapibrėši jokiais įstatymais, etikos kodeksais ar vadovėliais. Tas leistinas ribas, elgesį apsprendžia žmogaus vidinė kultūra. Antai, ar galėjo pernykštis sausio 16 d. mitingas prie Seimo turėti teigiamą poveikį valdžioms? – Jokio. Jis tik pats susikompromitavo, kai pilietinė akciją virto rėksnių ir chuliganų riaušėmis. Ir nereikia stebėtis, kad panašioms renginiams, kuriuose dalyvauja vidinės kultūros stokojantys piliečiai, skiriamos atokesnės vietos; jei savitvardos nėra, teisėtvara turi taikyti tramdymą. Ir ar gali valdžios atsiliepti, tenkinti tokių akipilėsiškų akcijų dalyvių reikalavimus? Žinoma, – ne.

Nes kartą padarius nuolaidą, ambicijoms ir reikalavimams gali nebelikti ribų. Apie žiniasklaidos elgesį su valdžiomis tenka kalbėti atskirai.

Sakoma, kad žiniasklaida yra visuomenės veidrodis. Jei žiniasklaida skirta tik būti visuomenės veidrodžiu, kažin ar ji būtų reikalinga visuomenei prieš jį ilgai puikuotis. Svarbiausia žiniasklaidos priedermė, ypač jaunos demokratijos valstybėje, turėtų būti pilietinės visuomenės ugdymas bei jos telkimas tautą ir jos valstybę tvirtinti. Tačiau ar šią priedermę žiniasklaida atlieka, galime spręsti iš Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos, komercinių televizijų laidų bei gausybės bulvarinei spaudai prilygintinių leidinių. Nesuklysimė tvirtindami, kad mūsų žiniasklaida yra virtusi verslo ir pramogų objektu. Tačiau ką jau su pasigardžiovimu žiniasklaida su nepamatuojamu pertekliumi atlieka, tai valdžių kritiką. Deja, prasilenkdama su etika, nevengdama akivaizdžios pagiežos ir pykčio, dažnai pavartodama net nepraustaburnių žargoną.

Sunkmetis, nelengva dūdamai Lietuvos gyventojų, nelengva ir valdžioms. Valdžios nieko negamina, tik skirsto tai, kas yra valstybės aruode, jos ieško mažiausiai skausmingų visuomenei išečių, todėl reikia liautis koneveikus valdžias, padėti lengviau susidoroti su sunkmečio uždaviniais – pačios visuomenės labui. Gal ir valdžios nebeatrodys tokios blogos, tikėtina, ir iš tikrųjų gerės.

Algimantas Zolubas

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

KARALIUS BE KARŪNOS

Kęstutis Šalavėjus

Lietuva visai neseniai „at-rado” turinti dar vieną „kara-lių” – Romaną II, kuris savo laiškais apie tai informavo Lietuvos Prezidentūrą ir kitas valstybės institucijas.

Kol kas oficialiai Lietuvoje pripažįstama kad šalyje tebu-vęs vienintelis Lietuvos ka-ralius Mindaugas, popiežiaus Inocento IV karūnuotas XIII amžiuje. Kai kurie istorikai ar istorijos mylėtojai bandė įrodinėti, kad dalis Lietuvos kunigaikščių taip pat turėtų būti įvardijami karaliais, ta-čiau Tėvynėje tokios versijos buvo atsisakyta. Kaip žinia, ir Vytautas Didysis nebuvo karūnuotas, nors tam buvo rengtasi, taip pat ir karaliaus Mindaugo II karūnavimo 1918 m. idėja nebuvo įgyvendinta.

Neseniai Lietuvoje lankėsi Mindaugo II vaikai, tačiau apie savo karališkas teises neužsiminė. Tik paklaustas ar norėtų tapti karaliumi, šis atsakė, kad jei kas pakviestų. Tačiau paskutinis tariamas kandidatas į Lietuvos karalius, kaip jis save vadina – Romanas II – pats prašosi į sostą.

„Karališkasis” atgarsis buvo juntamas visoje Lietuvos žiniasklaidoje, o politikams (netgi Prezidentei), žurnalis-tams bei istorikams suteikė pro-gą pasišaipyti iš tokios idėjos. Daug kas numojo ranka, kad taip kiekvienas asmuo gali pa-siskelbti norintis tapti vienos ar kitos šalies karaliumi. Vienoje lietuvių komedijų laidoje netgi buvo pasiūlyta Romanui II susituokti su prezidente D. Grybauskaite. Tuomet turėtu-me naują dinastiją ir nereikėtų kaskart vykdyti prezidento rinkimų. Kaip laidos vedėjai pajuokavo, tuomet mūsų prezi-dentė galėtų „tiesiogine prasme kapoti galvas”, o ne tik atlei-dinėti valdžios vyrus iš postų. Pasijuokta ir iš auksu dengtos tupyklos Prezidentūroje, kuri

dar prie V. Adamkaus buvo įrengta ruošiantis Anglijos karalienei vizitui Lietuvoje. Būtų kur karaliams pėstiams pasivaikščioti.

Tiesa, Romanas II teigia, kad jis turi kilmingą ryšį per Dambski šeimos kilmę ir di-dikų Giedraičių giminę, kurios palikuonė (Gedroyc) 1992 m. prieš mirtį suteikė jam visus įgaliojimus. „Karūnavimas” įvyko pernai Australijoje.

Savo interneto svetainėje „karalius” pristato Lietuvą, valdžios įstaigas ir jų atstovus bei ragina įteisinti jo karaliavi-mą. Visi norintys ir pritariantys gali pasirašyti internete skel-biamą peticiją, kurioje šalies prezidentė ir vyriausybė yra raginama pritarti, kad Lietuva turi savo karalių ir sudaryti sąlygas jo atėjimui į valdžią.

Apsukrus „karalius” netgi pasiskelbė pardavinėjantis kil-mingųjų titulus, kaip pastebėjo istorikai, kai kurie Lietuvoje niekada nė nėra buvę suteikiam-i. Pasaulyje yra nemažai to-kių apsimitėlių–”kilmingųjų”, kurie iš garbėtroškų linkę išvi-lioti pinigų už atseit suteikiamą kilmingą titulą. Kiti netgi gauna dovanų toje menamoje karalystėje (dažnai tokiam plotelyje ne tik kad pilies, bet ir pėdos nepastatysi). Ant tokio kabliuko yra užkibusi naują partiją neseniai sukūrusi Danutė Prunskienė, iš Rusijos atsivežusi „kunigaikštienės” titulą. Dar kiti perka „žemes” Mėnulyje ar Marse ir tikisi kažkada tapti turtingais, kuomet ten bus pradėtos statybos.

Tam tikri garbės apdovano-jimai kai kada pripažįstami – pvz., turime prezidentų – uni-versitetų garbės daktarų, nors pačios daktaro disertacijos jie nėra nei parašę, nei apgynę.

Apie toki „karalių” Lietuva sužinojo tik neseniai, nors jau 2005 m. internete skaičiau apie tokias šio asmens ambicijas ir



Valdovų rūmų maketas. 1999 m. Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys, Kultūros ministerijos prašymu, parengė pirmąsias Valdovų rūmų pritaikymo gaires, kuriose buvo pristatyta Valdovų rūmų kaip polifunkcinės kultūrinės, reprezentacinės, muziejinės, edukacinės institucijos vizija. Valdovų rūmų atkūrimo programų vykdytojams labai aktyviai talkina 2000 m. įkurtas visuomeninis Valdovų rūmų paramos fondas, kurio valdybos pirmininkas yra Edmundas Kulikauskas, o direktorė - Indrė Jovaišaitė. Fondas ne tik telkia Lietuvos visuomenės ir išeivijos lėšas Valdovų rūmų atkūrimui, bet ir aktyviai propaguoja rūmų atkūrimo idėją, rengia įvairias viešas akcijas, remia Valdovų rūmų leidybą, radinių restauravimą, parodų rengimą ir pan. 2005 m. fondas pradėjo išigyti autentiškus meno kūrinius bei istorijos vertybes atkuriamų Valdovų rūmų interjerams ir ekspozicijoms. Suaukota 2 milijonų litų.

www.lietuvospilys.lt/

aptarinėjau tai su pažįstamais, nors tada dar jis nebuvo „ofi-cialiai” karūnuotas.

Polinkis genealogijai

Tokios kad ir kvailos pu-blikacijos spaudoje skatina domėtis genealogija – ieškoti kraujo ryšių su garbingais praeities asmenimis. Viena Kalifornijos moksleivė yra suradusi tiesioginį ar netiesio-ginį ryšį tarp dabartinio JAV prezidento Obamos su kitais JAV prezidentais (nors žinant, kad tai pirmasis juodaodis JAV prezidentas, tai mažai tikėtina). Jei kapstytume giliai į praeitį, turbūt beveik visi būtume giminės. Ieškantiems savo giminystės ryšių JAV mielai talkina Balzeko lietuvių kultūros muziejus, o Lietuvoje galima kreiptis į Valstybinį istorijos archyvą (už tam tikrą atlygį).

Tačiau giminė giminei ne visada tolygi. Pvz., Lietuvoje

vienai giminės šakai gražinant giminės žemes, suteikiama daugiau turto nei kitai tolygiai giminės šakai. Dažnai galioja principas: kas pirmesnis, tas gudresnis. Nutylėjus kai kuriuos faktus pildant doku-mentus ir įsiteisėjus valdžios sprendimams tenka nueiti kančių kelius teisingumui atstatyti.

Lietuvoje užtenka ir savų dinastijų. Šiame „švogerių” krašte tėvai įdarbina vaikus, vai-kai – tėvus, ar „rekomenduoja” kitoms įstaigoms juos įdarbinti. Nesvarbu, kad kai kurie jų nė mokyklos ar universiteto diplo-mo neturi, juk jie dirbti nepri-valo. Tad nenuostabu, kad ypač valdžios įstaigose (nors neretai ir privataus kapitalo įmonėse) darbą atlieka žemesnių pareigų darbuotojai, o vyresnieji (klanų įdarbinti žmonės) tik naudojasi tokio vos ne vergovinio darbo vaisiais. Partijos taip pat sten-giasi prastumti savus žmones į

vieną ar kitą ministeriją. Atėjus naujai partijai į valdžią, dalis šiltų postų perskirstoma saviems ar partijos sponsoriams, siekia-ma į ministrų postus pasodinti „nusipelnčius” žmones, kai kada neturinčius jokio supratimo apie kuruojamą sritį (pvz., sveikatos ministras). Dažnai tokia padėtis ir Seime, pvz., barniais su policija ir pagautas neblaivus už vairo R. Žilinskas vadovauja energetikos komi-sijai Seime, įdomu ar pavyktų jam išlaikyti kokį mokyklinį fizikos egzamino kursą? Prie ministerijų darbui palengvinti yra pristeigta daugybė viešųjų įstaigų. Jų darbuotojai dažnai gauna daugiau pinigų nei pačių ministerijų darbuotojai, per jas yra įsisavinama (o kartais ir nusavinama) dalis valstybės ar Europos Sąjungos lėšų. O kartais taip trūksta to karališko pagrūmojimo, kad valdininkai taptų sąžiningesni ir dirbtų geriau.

(Atkelta iš 1 psl.)

TIKINČIŲJŲ LAISVĖ...

Nukryžiuotojo atvaizdo nau-dojimas krikščioniškose šalyse viešose vietose atspindi krikš-čioniškąją Europos tradiciją ir neturėtų būti traktuojamas kaip religijos išpažinimo lais-vės suvaržymas“, – savo nuo-monę išsakė užsienio reikalų ministras **Vygaudas Ušackas**.

Panašios pozicijos laikėsi ir dauguma Seimo komiteto na-rių, nors **socialdemokratų at-stovai balsavo prieš**, o Tautos prisikėlimo partijos (TPP) pirmininkas Arūnas Valinskas ir „Vienos Lietuvos“ frak-cijos narys Rokas Žilinskas – susilaikė. Socialdemokratas Vytenis Andriukaitis išsakė abejones, ar toks politinis

pareiškimas dera su Lietuvos Konstitucija, kurioje valstybės ir religijų reikalai yra skiriam-i. Parlamentaras pasiūlė panašaus pobūdžio nuomonę priimti konservatoriams-krik-demams savoje frakcijoje – esą tai būtų kur kas subtiliau.

Ministras reiškia paramą Italijai

Teisingumo ministras Remigijus Šimašius irgi mano, kad Lietuva turėtų nepritar-ti Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) sprendimui drausti naudoti Nukryžiuotojo atvaizdą ir siūlys Vyriausybei savo poziciją išreikšti įstojant į bylą trečiosios šalies teisė-mis. Tai padaryti mūsų šalis galės, tik jei bus nuspręsta

šią bylą nagrinėti Didžiojoje kolegijoje.

EŽTT priimtas sprendimas turėtų įsigaliooti vasario 3 d., tačiau tikėtina, kad Italija dėl jo persvarstymo kreip-sis į Didžiąją kolegiją. Šiai kolegijai nusprendus imtis svarstyti bylą, kitos valstybės narės galės kreiptis su prašymu dalyvauti šioje byloje trečiaja šalimi.

Lietuvoje sprendimą dėl įstojimo į bylą priima tei-singumo ir užsienio reikalų ministrai. Politinį pritarimą palaikyti Italijos poziciją už-sienio reikalų ministras jau pa-reiškė. Teisingumo ministras R. Šimašius mano, kad turėtų būti labai rimtai apsvarstyta ir įvertinta, kokias pasekmes

toks teismo sprendimas turėtų ateityje. „Nors šiuo atveju Lietuvai jis tiesioginės įtakos neturės, tačiau suformuota praktika reikštų, kad teismas gali riboti valstybės apsis-prendimo laisvę tais klausimais, kuriais ji turėtų turėti laisvą valią. Nors kiekvienoje Lietuvos mokykloje ir nėra tra-dicijos kabinti Nukryžiuotojo atvaizdą, sprendimas Lietuvą gali paveikti neigiamai.

Visų pirma jis gali būti plėtojamas kitose bylose dėl Nukryžiuotojo buvimo kitose viešose vietose. Kiekviena valstybė pasirenka, kaip rea-lizuoti valstybės ir Bažnyčios atskyrimo principą, ir detalus šių niuansų reglamentavimas iš šalies yra nepriimtinas, o

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencija neturėtų būti taip plačiai trak-tuojama“, – sako ministras.

EŽTT pernai lapkritį priė-mė sprendimą, jog privalomas Nukryžiuotojo atvaizdo ka-binimas Italijos valstybinėse mokyklose gali trikdyti neti-kinčius ar kito tikėjimo vaikus bei paneigia tėvų teisę auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus. Dėl šio sprendimo iš Italijos mokyklų klasių turėtų būti pašalinti visi Nukryžiuotojo atvaizdai, tačiau visoje šalyje kilo nepasitenkinimas, o Italija nutarė skusti sprendimą EŽTT Didžiąjai kolegijai ir prašo kitų valstybių paramos. Paramą italams jau išsakė Lenkija bei Slovakija.

KOKS MAGNETAS Į LIETUVĄ GRAŽINTŲ EMIGRANTUS?

Vilnius, sausio 13 d. (bernardinai.lt). „Šiandien lietuviai kitokie nei prieš devyniolika metų. Vieni jaučiasi drąsesni ir saugesni, negu anuometinės blokados mėnesiais, kiti – pikti ir nusivylę. Nelengva išrašyti receptą, ko reikia, kad dabarties išbandymų akivaizdoje būtume ištvermingi, drąsūs ir viltingi. Kas galėtų suvienyti Lietuvos žmones ir tarsi magnetas trauktų prie tėvų žemės visus, norinčius šiandien išsivaikščioti? - iškilingame Seimo posėdyje Laisvės gynėjų dienai paminėti klausė Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, **Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius**. Jis priminė, kad Lietuvui visuomet svarbus buvo Vyčio simbolis, kuris primindavo kovas už laisvę, kai istorijos audros grasino mus pražudyti. Primindavo ne tik Žalgirį, bet ir aštuonioliktųjų metų savanorius, ir pokario partizanų, ir Sausio 13-osios gynėjus. „Tačiau mes girdime: „**Pasidėkite jūs sau Vytį**, – mes kraunamės lagaminus ir išvažiuojame laimės ieškoti svetur“, - apgailestavo arkivyskupas.

Sausio 13-ąją arkivyskupas kalbėjo, kad šalia Vyčio turi būti kitas lietuvių sąmonės artimas simbolis – rūpintojėlis. „Lankydamasis Permėje, mačiau kelis rūpintojėlius, nežinia kaip patekusius į šio miesto muziejų. kažkas aiškino, kad Permė nuo caro laikų buvusi tremties vieta, ir tikriausiai tremtiniai atsiveždavo ar pasigamindavo

KVIEČIAME Į ŠVENTĘ
Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga kviečia visus rengtis dalyvauti Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo – Kovo 11-osios – 20 metų – sukakties šventėje, Čikagoje, kuri įvyks 2010 m. kovo 21 d. Jaunimo centro salėje.

Šventės metu bus minimas „Dirvos“ laikraščio 95-erių metų jubiliejus, Tautinės sąjungos 60 metų veiklos sukaktis, grožinės literatūros konkurso laureatų paskelbimas, kurie atvyksta iš Lietuvos ir premijų įteikimas.

Meninę programą atliks „Dainavos“ ansamblio vyrų vienetas, dirigentas ir vadovas Darius Polikaitis.

Šventės programą veda Dalia Sokienė.

Šventė bus baigiama iškilinga vakariene. Vietas prie stalų iš anksto prašome užsisakyti šiais telefonais: 708-422-6514 ir 773-585-8649.

šiuos jiems brangius simbolius. Rusai juos vadina skorbiaščij Christos – kenčiantis Kristus“, - prisiminė pats tremtį išgyvenęs „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ leidėjas.

Jeigu lietuvių sąmonėje šalia Vyčio nebūtų stovėjęs rūpintojėlis, S. Tamkevičiaus nuomone, tikriausiai nebūtų buvę knygnešių, nepriklausomybės savanorių, partizanų, Sausio 13-osios gynėjų. „Jūs palaikė tikėjimas, kad Dievas bet kokiuose išmėginimuose neapleis Lietuvos. Su šiuo tikėjimu žmonės dalyvavo visose mūsų laisvės kovose, pakėlė dideles negandas ir nenusivylė. Labai liūdna, kai mūsų dienomis šis brangus simbolis, kaip ir kiti sakralūs ženklai, kartais negerbiami, net išniekinami. Kas Lietuvoje galėtų apginti šiuos šventus ženklus?“, - klausė Vyskupų konferencijos vadovas.

Įstoję į ES užmiršime melstis?

Arkivyskupas priminė, kad juodžiausiomis Lietuvai valandomis jos laisvės sargyboje stovėjo žmonės, kurie tikėjo į Dievą ir mokėjo melstis, tačiau „gal, būdami Europos Sąjungoje, šitai užmiršime?“

„Neseniai, prisipažinsiu, turėjau liūdną išgyvenimą. Baigiantis metams vienas dienraštis aprašė, kaip šios vyriausybės ministras pakliuvo į neaiškios reputacijos klubą ir tenai, tik įsivaizduokite, meldėsi, o gal net aptarinėjo valstybinės svarbos reikalus, - kalbėjo arkivyskupas. - Vienas Seimo narys tą klubą palygino su Ošo meditacijos centru, į kurį kažkada buvo pakliuvę keli Seimo nariai. Vienas žurnalistas teisinosi ir tvirtino išsiaiškinsiąs, kurgi patekęs tas mūsų ministras. Iš tikrųjų interneto laikais labai lengva išsiaiškinti, kas gi yra ta Opus Dei prelatūra“.

Pasakodamas šią istoriją, jis dėkojo Dievui, kad Lietuvoje yra ministrų, kurie meldžiasi, gal net eina išpažinties ir priminė, kad Opus Dei – tai ne Merkinės piramidė ar Ošo meditacijos centras, bet Katalikų Bažnyčios institucija, tolygi bet kuriai vyskupijai. „Jeigu ministras padarė klaidą, apsilankęs Opus Dei maldos renginyje, tuomet gal klaida ir arkivyskupą šiandien pakviesti į Seimą. Gal klaida ir melstis, kad Dievas laimingą Prezidentę, Seimą ir Vyriausybę?“, - svarstė S. Tamkevičius.

Kauno arkivyskupas sakė lenkęs galvą prieš kiekvieną

lietuvių, ypač valdžios vyrą ir moterį, kurie turi drąsos nesilankstyti pagal vėjo kryptis iš Rytų ar Vakarų, kurie išlaiko pagarbą mūsų tautos simboliams ir puoselėja vertybes, be kurių mes uždustume, sunyktume, išsivaikščiotume.

„Baigdamas norėčiau dorų Lietuvos žmonių vardu kai ko paprašyti. **Tautos išrinktieji vyrai ir moterys, kur Jūs meldžiatės ar nesimeldžiate, tai Jūsų sąžinės reikalas ir į tai niekas neturėtų kištis. Tačiau ar Jūsų priimami įstatymai saugos ir gins Lietuvą bei jos žmones, tai jau visų lietuvių reikalas**“, - pabrėžė arkivysk. S. Tamkevičius.

Kreipdamasis į Lietuvos vadovus arkivyskupas prašė gelbėti Lietuvos kaimą, ypač jaunimą, kad „jis nepaskęstų alkoholyje: „Kelia nerimą, kai lengva ranka uždegama žalia šviesa Lietuvą žudančiam alkoholiui; pastarosiomis dienomis kelia nerimą lobistinės pastangos įtikinti Seimą, kad Lietuvos kaimą išgelbės naminės fabrikėliai. Lietuvai reikia kitokių gelbėtojų“.

Prieš kelias dienas važiuodamas automobiliu arkivyskupas sakė klausęs „Marijos radijo“, į kurį skambinę žmonės prašė maldos už jų sveikatą, vaikų sėkmę, o viena moteris - pasimelsti, kad Dievas laimingą prezidentę, premjerą ir Seimo pirmininkę.

„Akyse šviesiau, kai šiandien tarp daugelio skundų išgirsti gera linkintį balsą; balsą, linkintį Dievo palaimos ir Švč. Mergelės Marijos globos svarbiausiems Lietuvos vadovams“, - sakė S. Tamkevičius. Minėtas skambutis priminė arkivyskupui aną Sausio 13-ąją prieš devyniolika metų, kai tūkstantinė minia, apjuosusi Aukščiausios Tarybos rūmus, su didele įtampa laukė Omon'o tankų.

„Tas laukimas tiesiog spengė ausyse. Žmonės kalbėjo rožinį ir meldė Dievo globos Lietuvai šią sunkią valandą. kažkas vis ragino, kad reikėtų greičiau aukoti Mišias. Pirmą ir tikriausiai paskutinį kartą aukojau Mišias prie atdaro šių rūmų lango. Ačiū Dievui, tankai neatvažiavo. Ačiū Dievui, kad prie šių rūmų buvę žmonės mokėjo melstis ir meldėsi. Tomis dienomis stovėti prie Aukščiausios Tarybos rūmų, kaip ir prie televizijos bokšto, reikėjo drąsos, ir maldos parama buvo neįkainuojama. Jeigu nebūtų buvę tų besimeldžiančių žmonių, nežinia, ar šiais metais mes kalbėtume apie Lietuvos Nepriklausomybės 20-ties metų jubiliejų“, - sakė Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas S. Tamkevičius, SJ.



Prie Lietuvos televizijos 1991 m.

V. Kapočiaus nuotr.

Leonas Milčius

LIETUVA MANO, AR TU MATAI?

*Taip sunkiai slenka tos dienos sausio
Su nerimu žmonės „Žinias“ išklauso.
Nepriklausomybei, supranta - pavojus,
Vėl gali užtemti mūsų rytojus*

*Renkasi žmonės, plaukia į aikštę
Krūtinėm ginti Lietuvos Laisvę,
Rankomis kelia statybų plieną,
Į viršų kyla betono siena.*

*Virš barikadų Trispalvės plaikstos,
Nelieka niekur takelio laisvo.
Dešimtys tūkstančių dorų piliečių
Širdim atsiliepia, jei Laisvė pakviečia.*

*Vyrai santūriūs, jaunimas triukšmingas,
Visi ir kiekvienas čia reikalingas.
Moterys stovi, stovi vaikai -
Lietuva mano, ar Tu tai matai?*

*Ar Tu tik matai, kiek Tavo gynėjų
Prie barikadų, Tarybos atėjo?
Kokios jų akys ir kiek ten drąsos,
Stebėkis pasauli - štai lobiai tiesos!*

*Darbus pametę, iš miestų ir kaimų -
Iš Klaipėdos, Kauno, Raseinių, Šakių,
Nuo Gargždų, nuo Anykščių,
o šis iš pačios Utenos,
Visi, visi jie vaikai vienos Lietuvos.*

*Liejasi dainos, į dangų kyla -
Mylim Tėvynę, Laisvę jos mylim.
Išgirski, Aukščiausias, giesmę ir maldą,
Išgirski, Marija, Lietuvos vardą!*

CHICAGO, IL

Vilniaus-Čikagos susigiminiavusių miestų komiteto ir LR Generalinio konsulato Čikagoje rengiamo lietuviškų filmų festivalio programa išplėsta – sausio 22 d., penktadienį, 6:30 val. vakare Pasaulio lietuvių centre vyks papildoma audiovizualinio projekto „Nerutina“ bei filmo „Vabzdžių dresuotojas“ peržiūra. Organizatoriai džiaugiasi, jog dar daugiau žiūrovų turės galimybę pamatyti keturiose kategorijose „Sidabrinėmis gervėmis“ apdovanotą bei tarptautiniuose festivaliuose įvertintą filmą apie Vladislavą Starevičių (1882-1965) - lėlinės animacijos ir šiuolaikinės

kinematografijos pradininką, vieną iš paslaptlingiausių ir prieštaringiausių XX amžiaus kūrėjų.

Festivalio atidarymas vyks sausio 21 d., ketvirtadienį, Čikagos kultūros centre, Claudia Cassidy salėje, kitos filmų peržiūros vyks Pasaulio lietuvių centre, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje bei Čikagos jaunimo centre. Šiuolaikinio lietuviško kino kūrėjų darbus pristatys kino kompanijos „Era Film“ direktorė ir prodiuserė Rasa Miškinytė. Po peržiūrų vyks klausimų-atsakymų sesijos.

Įėjimas į visas filmų peržiūras **nemokamas**.

„DAINAVOS“ KONCERTAS „SĄSKAMBIAI“

Sausio 23 dieną 7 v.v. Lemont High School Performing Arts Center adresu: 800 Porter St., Lemont, IL lietuvių meno ansamblis „Dainava“ pristato koncertą „Sąskambiai“, skirtą chorui ir tradiciniam lietuviškam instrumentui birbynei. Jame drauge su Dariaus Polikaičio vadovaujama „Dainava“ dalyvauja Lietuvos birbynininkas Darius Klišys. Jis - baroko muzikos atlikėjas ir vienas iš devyniasdešimties muzikantų, 2009 m. balandį patekusių į M. T. Thomas diriguojamą internetinį YouTube simfoninį orkestrą, pasirodžiusį Carnegie Hali Niujorke. Šiame koncerte skambės

Lietuvos kompozitorių Bajoro, Tamulionio kūriniai, taip pat - užsienio kompozitorių šedevrai (Palestrina, Pergolesi, Handel, Rutter). Beje, išgirsite ir jaunųjų Čikagos kompozitorių (bei dainaviečių) Kęstučio Daugirdo ir Martyno Matučio kūrinius. Vakaro kulminacija - lietuvių kompozitorės Nijolės Sinkevičiūtės specialiai šiam renginiui sukurtos bei „Dainava“ skirtos „Švilpynės“ premjera. Bilietus internete galima įsigyti www.boxofficetickets.com/dainava. Pasaulio lietuvių centre bilietai pardavinėjami raštinėje darbo dienomis bei sekmadieniais po Šv. Mišių 9 v.r. ir 11 v.r.

NETEKOME DAILININKO PRANO LAPĖS

Lietuvos dailininkų sąjunga praneša, kad netekome lietuvių išeivijos dailininko, tapytojo ir knygų iliustratoriaus, pedagogo, ilgamečio lietuvių bendruomenės išeivijoje veikėjo Prano Lapės (1921 01 11 – 2010 01 13).

Dailininkas gimė 1921 m. sausio 11 d. Klaipėdoje. 1941–1943 m. studijavo Kauno taikomosios dailės institute. 1944-aisiais, artėjant antrajai sovietinei okupacijai, pasitraukė į Vakarus. 1945 m. pavasarį pasiekė Švediją, kur 1945–1946 m. tęsė studijas Stokholme, privačioje Anders Beckman mokykloje. Nuo 1946 iki 1949 m. toje pat mokykloje dėstė piešimą. Švedijoje Lapė sukūrė kelis didelio formato sieninės tapybos paveikslus viešiesiems pastatams, apipavidalino du pasaulinius renginius – Pasaulio sporto parodą (1948) ir Pasaulio medicinos seserų kongreso salę (1949).

1949 m. pabaigoje P. Lapė emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas, apsigyveno New York. 1950–1956 m. daugiausia iliustravo kny-

gas, gaudavo prestižinių New York leidyklų – „Doubleday“, „Scribners“, „Random House“, „Grosset&Dunlap“ ir kt. – užsakymų. Yra sukūręs per 300 knygų viršelių švedų, amerikiečių ir lietuvių knygoms. Iliustravo Antano Barausko Anykščių šilėlių (1961), Maironio Balades (1966), Algimanto Mackaus Augintinių žemę (1984), Antano Gustaičio Pakeleje į pažadėtąją žemę (1986) ir kt.

Kūrė sienų tapybą, scenografiją, estampus. 1957 m. persikėlė į Rowayton miestelį Connecticut valstijoje, nes gavo pasiūlymą parengti meno programą ir ją įdiegti privačioje vidurinėje mokykloje. Po 14 metų Prano Lapės sudarytą meno programą Naujosios Anglijos nepriklausomų mokyklų ir kolegijų vertinimo komisija pripažino „ne tik labai sėkminga, bet ir viena stipriausių Thomas mokyklos veiklos sričių“. 1972 m. dailininkas penkeriems metams pasirašė sutartį sukurti panašią programą Belmont Hill (Massachusetts valst.) mokyklai. 1978 m. P. Lapė atsisakė pedagogo darbo.



Lyric Operos Čikagoje „Toscos“ operos titulinį vaidmenį dainuoja Violeta Urmana, šalia baritonas Lucio Gallo - Scarpia.

Lyric inf.

ČIKAGOJE MIRĖ LIETUVIŲ EVANGELIKŲ REFORMATŲ KUNIGAS DR. EUGENIJUS GERULIS

Gruodžio 28 d. Jungtinėse Amerikos Valstijose eidamas 88-uosius metus mirė lietuvių visuomenės veikėjas, žurnalistas ir evangelikų reformatų išeivijoje Sinodo Kolegijos vice-prezidentas, kuratorius, kunigas dr. Eugenijus Gerulis (Eugenijus Snarskis).

Kun. dr. Eugenijus Gerulis gimė 1922 metų balandžio 28 dieną Alytuje, pakrikštytas Kaune. 1929 m. su šeima persikėlė į Biržus. 1944 m. karo audros buvo priverstas pasitraukti iš Lietuvos į Vokietiją, o 1949 m. persikėlė gyventi į Jungtines Amerikos Valstijas, kur pabaigęs medicinos kursus, dirbo Čikagoje, susituokė su raseiniške Valerija

Misevičiūte, su kuria užaugino tris vaikus.

Kun. dr. Eugenijus Gerulis buvo plačiai žinomas tiek JAV evangelikų reformatų, tiek lietuvių bendruomenėje kaip nepailstantis ir sumanus vadovas. 1978 m. Lietuvių evangelikų reformatų Sinodo emigracijoje sprendimu jis buvo iššventintas į kunigus. Jo išleista gan stambi, 600 puslapių disertacija apie maldą („The Essence of Prayer“), kurią apgynė 1983 m. Trinity teologijos seminarijoje, buvo labai teigiamai pristatyta užsienio lietuvių katalikų spaudoje.

Kun. dr. Eugenijus Gerulis nuoširdžiai rūpinosi krikščionių vienybe. 1987m. vasarą, iškilmingai švenčiant Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejų Romoje, buvo įgaliotas lietuvių reformatų Bažnyčios išeivijoje atstovauti Vatikane evangelikams, du kartus per audiencijas susitiko su popiežiumi Jonu Pauliumi II.

Dar Čikagoje gyvendamas pradėjo reikštis kaip menininkas. Apsigyvenęs Floridoje tapė tušu, akrilu ar aliejiniais dažais. Vienas žymesnių darbų - popiežiaus Jono Pauliaus II motinos portretas, kurį, gavęs dovanų 1993 metais popiežius iš Lietuvos išsivežė į Vatikaną.

Evangelikų reformatų kunigas buvo giliai įsitikinęs popiežiaus Jono Pauliaus II šventumu. Šis jo įsitikinimas buvo pagrįstas nepaprastos asmeniškos patirties, kurią aprašė laiškuose Vatikano radijui. Nuoširdžiai dėkodamas Dievui už popiežiaus Jono Pauliaus II užtarimu 2007 metais išgyventą greitą

pagijimo ir sveikatos malonę, kun. dr. Eugenijus Gerulis be kita pažymėjo: „Būčiau laimingas, jei prisidėsiu prie jo paskelbimo ŠVENTUOJU!“.

Lietuvos ir užsienio evangelikai reformatai neteko nuoširdaus ir patyrusio brolio Kristuje, aktyvaus visuomenės nario, mecenato. Kun. dr. Eugenijus Gerulis buvo Čikagos evangelikų reformatų bendruomenės dvasininkas, Lietuvių Skautų brolijos evangelikų dvasios vadovas, Lietuvių evangelikų reformatų Sinodo kolegijos (JAV) viceprezidentas. Jis buvo vienas iš lietuvių evangelikų tarybos steigėjų, jos sekretorius. Už nuopelnus Bažnyčiai JAV evangelikų reformatų išrinktas Lietuvių evangelikų reformatų Sinodo kuratoriumi emigracijoje.

1980 m. Vašingtone invokacija jis pradėjo JAV kongreso atstovų rūmų sesiją.

Kun. dr. Eugenijus Gerulis nuoširdžiai domėjosi Lietuvos evangelikų reformatų bažnytiniu gyvenimu. Palaikė ryšį su Lietuvos evangelikų reformatų kunigais, juos rėmė ir broliškai dalinosi savo patirtimi su jaunesniąja kunigų karta Lietuvoje.

JAV lietuviai neteko aktyvaus visuomenės nario - kunigas rėmė lietuviškas mokyklas, jis buvo vienas iš K. Donelaičio mokyklos Čikagoje steigėjų ir pirmasis šios mokyklos tėvų komiteto pirmininkas, ilgametis lietuvių tautinių kapinių prezidentas, dainavo Čikagos operos chore, buvo operos valdybos sekretorius. Bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje, rašė straipsnius teatro, literatūros temomis, dalyvavo „Amerikos balso“ laidose.

Gruodžio 31d. kunigo dr. Eugenijaus Gerulio kūnas atgulė amžinojo poilsio Čikagos lietuvių kapinėse.

bernardinai.lt

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
 Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
 Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com



Lietuvos patrulinis laivas „Žemaitis“ parodomųjų mokymų metu su KOP sraigtasparniu. www.kam.lt

NATO PRIĖMĖ SPRENDIMĄ DĖL BALTIJOS ŠALIŲ GYNYBOS PLANŲ

Briuselis, sausio 14 d. (ELTA). Baltijos šalims bus sudarytas gynybos planas, kurį patvirtins NATO karinė dalis, o ne politinė atšaka. Jis bus kaip priedas prie egzistuojančių saugumo planų dėl Lenkijos, tačiau jame taip pat bus atsižvelgiama ir į kitas regiono šalis. Tai leistų Švedijai ir Suomijai taip pat dalyvauti regiono saugumo planavime, remdamasis neįvardintais deryboms artimais šaltiniais rašo įtakingas britų savaitraštis *The Economist*.

Ar nenumatyta atveju NATO užstotų savo silpniausias nares - Lietuvą, Latviją ir Estiją? Po penkerių metų dvejonių atsakymas greičiausiai būtų teigiamas, kadangi Aljansas iš esmės priėmė sprendimą priimti oficialų planą joms ginti. Galvojant, kad šie planai bus apibrėžti ir patikimi, Baltijos šalių politikai nuo šiol turėtų daugiau laiko spręsti šalių ekonomines, politines ir socialines problemas, teigia *The Economist*.

Šis pokytis priimtas po sunkių derybų, kuriose JAV reikalavimu Vokietija ir kitos šalys atsisakė savo prieštaravimų.

Tai didelis pokytis, tvirtina leidinys. Nuo 2004 metų, kai Baltijos šalys prisijungė prie NATO, gynybos planų rengė-

jai bandė išsisukti nuo klausimų, ką jų narystė Aljanse reiškia praktiškai. Jei Rusija yra draugiška NATO šalis, o ne priešiška, tokiu atveju atskiri nuo visos Europos gynybos planai naujoms NATO narėms iš buvusios Sovietų Sąjungos turėtų būti nebūtini.

Iš tiesų, iki 2008 metų NATO atliktas grėsmės nustatymas - pagrindas kariniam planavimui - atmetė Rusijos karinės grėsmės galimybę. Tai siuntė gana pavojingą signalą, kad Šiaurės ir Rytų Europa saugumo atžvilgiu yra saugus regionas. Šį sprendimą priimti paskatino Lenkija, svarbi JAV sąjungininkė Afganistane ir Irake. Šios šalies atžvilgiu pirma buvo parengtas saugumo planas dėl tariamo (ir neįtikėtino) Baltarusijos puolimo, tvirtina *The Economist*.

Kai karas Gruzijoje pabrėžė NATO abejones dėl Rusijos, Lenkija paskubino dvišalių saugumo santykių su JAV sudarymą, įskaitant ir sutikimą amerikiečių priešraketinės gynybos elementus dislokuoti šalies teritorijoje.

Tuo tarpu NATO kariuomenės pareigūnai pradėjo žemo lygio, tačiau plataus pobūdžio konsultacijas, pavadintas „atsargių planavimu“. Šiems planams patvirtinti nereikia oficialaus

NATO vykdančiosios institucijos - Šiaurės Atlanto Tarybos - pritarimo, kurioje sprendimus greičiausiai blokuotų tokios šalys kaip Vokietija.

JAV prezidentas Barack Obama 2009 metų balandį kalbėdamas Prahoje viešai pareikalavo, kad NATO sukurtų gynybos planus visoms Aljanso narėms. **Tačiau vėliau dėl JAV prezidento administracijos neatidumo ir neorganizuotumo jokių veiksmų nebuvo imtasi.**

Vietoj to klaidingi žingsniai, tarp jų ir susiję su priešraketinės gynybos planais, pagilino neaiškumą, ar rimtai Amerika žiūri į savo sąjungininkių iš buvusios Sovietų Sąjungos saugumą. Atvirame laiške, pasirašytame Lenkijos, Čekijos ir Baltijos šalių kariuomenių vadų, viešai skundžiamasi pablogėjusiais transatlantiniais santykiais, rašo *The Economist*.

Gana tyli NATO reakcija į intensyvias rusų karines pratybas Baltijos šalių ir Lenkijos pasienyje pernai rudenį dar labiau sustiprino jų nerimą. Daugelis baiminasi, kad NATO susitelkimas į misiją Afganistane paliks nuošalyje kitus Aljanso uždavinius, susijusius su jo narių teritoriniu saugumu. O tai gali pakenkti NATO patikimumui.

prezidentė pažymėjo, kad toks bendravimas su kaimynais privalomas: „Kaip galima reikalauti, kad mums kažką duotų ar su mumis bendradarbiautų, kai mes nusukę nugarą į savo kaimynus stovime 20 metų?“

Kai Baltarusija atsisakė išduoti Lietuvai įtariamąjį Sausio 13-osios byloje generalą Vladimirą Uschopčiką, D. Grybauskaitė pareiškė, kad toliau reikia to siekti politinėmis priemonėmis.

Buvęs Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas, europarlamenta-

LIETUVA IR PASAULIS

Sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną - Lietuvos atstovybės užsienyje prisidėjo prie pilietinės akcijos „Atmintis gyva, nes liudija“, per kurią atstovybių languose dešimčiai minučių sužibo atminimo žvakės. Šia akcija diplomatai siekė atkreipti dėmesį į Lietuvai svarbią datą, stabtelėti ir prisiminti dramatiškas, tačiau pergalingas dienas, kai Lietuvos visuomenė apgynė savo Nepriklausomybę. Pilietinė akcija „Atmintis gyva, nes liudija“ rengiama jau trečią kartą. Joje dalyvavo Lietuvos Seimas, Užsienio reikalų, Krašto apsaugos ir Vidaus reikalų ministerijos bei jų padaliniai, Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos (420), kelios sveikatos priežiūros įstaigos.

Kauno Vytauto Didžiojo universiteto menų galerijoje „101“ sausio 12 dieną atidaryta Užsienio reikalų ministerijos globojama paroda „Lietuviais esame mes gimę“. Šios parodos tikslas – įvairiose Lietuvos vietovėse gyvenančius tautiečius supažindinti su užsienio lietuvių kova dėl Lietuvos okupacijos nepripažinimo ir jų indėliu į Lietuvos valstybingumo atstatymą. 18 kilnojamų parodos stendų taip pat pasakoja apie skirtingas emigracijos bangas ir skirtinguose pasaulio kraštuose įsikūrusias lietuvių bendruomenes. Parodoje eksponuojamos nuotraukos ir dokumentai, gauti iš asmeninių archyvų, Amerikos lietuvių televizijos, Lietuvių išeivijos instituto, Kauno pedagoginio muziejaus bei Lietuvos centrinio valstybės archyvo. Parodos organizatorius - Pasaulio lietuvių bendruomenė, jai talkininkauja Lietuvių išeivijos institutas.

Jungtinių Valstijų Centrinės žvalgybos valdybos kalėjimų atsiradimas ir su tuo susiję žmogaus teisių pažeidimai tuomet naujosiose NATO narėse yra susiję su politinės kultūros brandos stoka, o ne proamerikietiškumu, įsitikinusi prezidentė Dalia Grybauskaitė. „Tai nieko bendro neturi su proamerikietiškumu. Kalbame apie žmogaus teisių pažeidimus, apie savo naujų narių - NATO ir ES narių - politinę brandą, apie savo politinės kultūros brandą, apie pasitikėjimą savimi ir šalies orumą. Jeigu savęs negerbsime, joks partneris mūsų negerbs“, - teigė valstybės vadovė interviu Lietuvos radijui.

D. Grybauskaitė prisiminė, kad dar jai būnant eurokomisare, kai iškilo CŽV kalėjimų Rumunijoje, Lenkijoje istorijos, jau buvo atsiradę tam tikrų nuogastavimų ir dėl Lietuvos. „Labai skausmingai atrodė, nes tai praktiškai buvo pristatoma, ypač Europoje, kaip tarptautiniai žmogaus teisių pažeidimo atvejai. Kai jau buvo siejama su naujųjų šalių vardais, buvo nerimo ir dėl savo šalies ateities spekuliacijų. Tam tikrų nuogastavimų ir dėl Lietuvos buvo iškilę, tik tada nebuvo taip aiškiai pasakyta, kad tai galėtų būti ir Lietuvoje“, - sakė prezidentė.

Valstybės vadovės įsitikinimu, demokratijos brandos stoka, identiteto supratimo, pasitikėjimo savimi trūkumas naujoms šalims buvo akstinas, kuris leido, kad toks fenomenas kaip žmogaus teisių pažeidimai jų teritorijoje galėjo įvykti. „Mūsų kai kurių negebėjimas pasižiūrėti į savo istoriją atviromis akimis, nesislėpti už to, ką patys padarėme, nieko bendro neturi su priešišku kam nors. Kuo labiau savimi pasitikėsime, kuo labiau save gerbsime, tuo bet kuris kitas partneris mus labiau gerbs“, - teigė D. Grybauskaitė.

ELTA primena, kad parlamentinį tyrimą atlikęs Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas (NSGK) nustatė, kad galimybės veikti tokiam kalėjimui Lietuvoje buvo - buvo tam tinkamos patalpos, galimybės kirsti Lietuvos sieną, su CŽV susiję orlaiviai, buvo sudarytos sąlygos išvengti muitinės patikrų, o aukščiausi šalies vadovai apie tai arba nebuvo informuojami, arba informuojami paviršutiniškai. NSGK nenustatė, ar Lietuvoje realiai buvo kalinami asmenys.

D. GRYBAUSKAITĖS KVIETIMAS D. MEDVEDEVUI

Vilnius, sausio 13 d. (ELTA). Prezidentė Dalia Grybauskaitė apsisprendė į šalies nepriklausomybės atkūrimo 20-mečio minėjimą kvieisti ne tik aukščiausius Europos Sąjungos šalių pareigūnus, bet ir Rusijos vadovą Dmitrijų Medvedevą. Žurnalistams ji sakė norinti patikrinti, kaip mūsų kaimynai vertina Lietuvos nepriklausomybę.

„Kviesime visų ES šalių ir kaimyninių šalių prezidentus“,

- teigė D. Grybauskaitė. „Tai reiškia, kad aš noriu žinoti, ar Lietuva yra svarbi mūsų kaimynams, ar mūsų nepriklausomybės 20-metis mūsų kaimynams svarbus“, - pridėjo ji. Tarp kaimyninių šalių prezidentų yra ne tik Rusijos vadovas D. Medvedevas, bet ir jo kolega iš Baltarusijos Aleksandras Lukašenka, kuris neretai pavadinamas paskutiniu Europos diktatoriumi.

Paklausta apie tolesnį politinį dialogą su Baltarusija,

ras **Vytautas Landsbergis šį sprendimą pavadino laibai geru ir teisingu**. „Kodėl nekviešti tokios svarbios kaimynės vadovo į mūsų labai svarbią šventę? Įsivaizduokite, kad būtų kviečiami kitų šalių prezidentai, išskyrus Rusiją. Kaip tai atrodytų“, - trečiadienį žurnalistams sakė V.Landsbergis, komentuodamas sprendimą į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventę pakviesti D.Medvedevą.

V.Landsbergis priminė, kad Lietuvos vadovai ne kartą yra lankęsi Maskvoje su vizitais,

tuo metu Rusijos vadovas dar nebuvo atvykęs. Anot jo, Kovo 11-oji yra tarptautinės reikšmės įvykis. „Tikiuosi, kad čia bus ne vienas užsienio valstybės vadovas“, - sakė V.Landsbergis.

Galimą Baltarusijos prezidento A.Lukašenkos kvietimą į Vilnių europarlamentaras įvertino atsargiau. „Baltarusijos vadovas dar turi šiek tiek laiko atsakyti į iškilusius klausimus“, - sakė jis.

Lietuva kovo 11-ąją minės 20 metų sukaktį po Nepriklausomybės atkūrimo.

BRONIAUS BUDRIŪNO MUZIKA PAVERGĖ KLAUSYTOJŲ ŠIRDIS



Komp. Bronius Budriūnas su giminėmis 1977 m. rugpjūčio 14 d.

Lapkričio 29 dieną Kauno filharmonijos salėje paminėtos kompozitoriaus, choro dirigento, pedagogo, vargonininko Broniaus Budriūno 100-osios gimimo metinės.

Trys broliai Budriūnai: Motiejus (1898–1969), Antanas (1902–1966) ir Bronius (1909–1994) pasirinko muziko kelią. Nors brolių likimai susiklostė skirtingai, įvairiapusė visų jų veikla paliko ryškius pėdsakus tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje. Antrasis pasaulinis karas išblaškė šeimą po pasaulį: Motiejus atsидūrė Vokietijoje, Bronius – JAV, o Antanas liko Lietuvoje. Bronius Budriūnas gimė 1909 m. lapkričio 29 dieną Pabiržėje (mirė 1994 m. spalio 11 dieną Los Angeles, 1996 05 11 perlaidotas Vilniuje, Antakalnio kapinėse, šalia Sausio 13-osios didvyrių).

Pirmąsias muzikos žinias kompozitorius gavo Pabiržėje, pas vargonininką P. Martinionį. 1925–1938 metais Kauno muzikos mokykloje (vėliau konservatorijoje) mokėsi vargonų klasėje, dirigavimo, kompozicijos ir įgijo kapelmeisterio specialybę. Nuo 1928 metų dirbo Kauno dr. Basanavičiaus karo ligoninės vargonininku, Moterų dailės darbų mokyklos, Kaišiadorių gimnazijos, Kauno IV gimnazijos muzikos mokytoju. 1937 ir 1938 metais jo vadovaujamas gimnazijos choras Lietuvos gimnazistų choro varžybose užėmė pirmąją vietą ir buvo apdovanotas aukso medaliu. Jis taip pat vadovavo Jaunaliuvių ir Dotnuvos žemės ūkio akademijos chorams.

1940 metais pradėjo vadovauti Lietuvos filharmonijos chorui. 1941 metų pabaigoje, įsikūrus Vilniaus operai, dirbo vyr. chormeisteriu, vadovavo Vilniaus muzikos mokyklos, Šv. Jono bažnyčios chorams.

1944 metais Vokietijoje, Regensburge, subūrė lietuvių chorą. **Kompozitoriaus sukurta kūriniai transliavo Štutgarto radijo stotis, jo kūryba susidomėjo leidyklos.** 1949 metais kompozitorius buvo pakviestas organizuoti Detroito Amerikos lietuvių balso radijo klubo chorą, vadovavo B. Budriūno vyrų kvartetui. Nuo 1953 metų dirbo Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos vargonininku, vadovavo bažnyčios chorui, buvo nuolatinis Dainų švenčių dirigentas. Jo sukurtos dainos ir giesmės užėmė tvirtas pozicijas chorų repertuare.

B. Budriūno sukurti kūriniai įvairiuose muzikiniuose konkursuose dažnai laimėdavo premijas. Kompozitoriaus kūryba vis labiau domimasi. Jo ir brolių kompozitorių Mykolo Budriūno ir profesoriaus Antano Budriūno – kūriniai vis labiau populiarėja Lietuvoje. „Retenybė pasaulyje, kad trys broliai kompozitoriai palieka nenykstančius muzikinius kūrinius, o dar didesnė jiems garbė, kad visi yra buvę vargonininkais“, – sakė mons. Kazimieras Vasiliauskas per Broniaus Budriūno laidotuvių šv. Mišias Vilniaus Arkikatedroje Bazilikoje.

Mons. Lionginas Vaičiulionis

Svarbiausiu B. Budriūno kūrybos bruožu reikia laikyti jo kompozicijose skambantį patriotizmą. Dainose ir kantatose ryškus Tėvynės ilgesys, švelni nostalgija, tačiau dar daugiau jose džiaugsmo, entuziazmo ir vilties. B. Budriūno kūriniai buvo dainuojami ir grojami įvairiuose lietuvių renginiuose New York, Cleveland, Los Angeles, Philadelfijoje ir kituose JAV miestuose. B. Budriūnas žinomas ir kaip kantatų, kurias kompozitorius dažnai rašydavo specialioms progoms, autorius. Reikšmingiausios yra B. Brazdžionio tekstais parašytos kantatos: „O, Nemune“ mišriam chorui a capella (vėliau parengta versija mišriam chorui ir fortepijonui), „Tėviškės namai“ sopranui, baritonui, mišriam chorui ir fortepijonui ir „Per pasaulį keliauja žmogus“ sopranui, baritonui, mišriam ir vyrų chorams su fortepijonu. Visos šios kantatos skambėjo JAV ir Kanados lietuvių dainų šventėse Čikagoje bei Australijos lietuvių dainų šventėje Adelaidėje.

Jubiliejeinei sukačiai paminėti Kauno valstybinėje filharmonijoje surengtas koncertas „Kultūros kronikos“ yra projekto „Iš arti“ dalis. Šio projekto tikslas – priminti svarbiausius muzikos kūrėjų, atlikėjų, muzikologų, kurių kūrybinė veikla turėjo įtakos Lietuvos muzikos raidai, gyvenimo puslapius, paskleisti jų kūrybą koncertų salėse, regionų kultūros židiniuose, žinią apie lietuvišką muziką nunešti kuo platesnei auditorijai.

Kompozitoriaus B. Budriūno dainas atlikęs Kauno valstybinis choras įprasmino ne tik asmeninę B. Budriūno sukaktį, bet ir jau baigiamą minėti Lietuvos tūkstantmečio jubiliejų. Koncerto programoje skambėjo dvi kantatos: „Tu Vilniuj pasilik, Valdovė“, „Tėviškės namai“, „O, Nemune“, „Tėvynei“ ir kitos visų mėgstamos dainos. Koncerto pabaigoje suskambusi B. Budriūno giesmė „Tylią šventą naktį“ priminė prasidėjusį džiugaus laukimo kupiną Adventą ir šv. Kalėdas. Kompozitoriaus sūnėnas mons. Lionginas Vaičiulionis sakė, kad choras pademonstravo aukščiausios prabos atlikimą ir ne tik pateisino kompozitoriaus užmojus, bet ir įrodė, jog lietuvių chorinės muzikos meistrų, tarp jų ir B. Budriūno, kūryba privaloma didžiuotis, tinkamai įvertinti aukštą meninį lygį, kompozicijų originalumą ir patriotinį turinį.



Iš G. Puccini operos „Tosca“ premjeros sausio 10 d. Čikagoje: Violeta Urmana – Tosca, Marco Berti – Cavaradossi.

SOPRANO URMANOS TRIUMFALINIS SUGRĮŽIMAS „TOSCOJE“

Giacomo Puccini operos „Tosca“ sugrįžimas buvo laukiamas Čikagos Lyric Operos teatre neatsitiktinai, nes spektaklio pagrindinių solistų grupė galėjo papuošti net Lyric Operos sezono atidarymą. (Pirmieji „Toscos“ operos spektakliai su Deborah Voigt Toscos vaidmenyje vyko rudenį).

Maži spektaklio trūkumai, kurie buvo iššaukti dėl repetacijų stokos, nė kiek nesumažino labai gero visumos spektaklio.

Pirmą kartą Lyric Operos teatre debiutavo pasaulinio garso sopranas Violeta Urmana, atlikdama pagrindinį Toscos vaidmenį. Vokališkai Violeta Urmana dainavo pilnu, gerai suaustu balsu, dar kartą patvirtindama savo sugebėjimą dainuoti ne tik mezzosoprano vedančiasias partijas. Gražios, minkštos žemesnės natos, bet taip pat būti ir primadona soprano vaidmenyje, spindinčios aukšto registro natos sudarė gerą balansą vokaliniam atlikime. Puikiai atlikta pagrindinė arija „Vissi d’arte“ deramai susilaukė ovacijų.

Lietuvaitės soprano Violetos Urmanos buvo ilgai

Chorui dirigavo prof. Petras Bingelis ir doc. Algimantas Mišeikis, solo partijas atliko Kauno valstybinio muzikinio teatro solistai Giedrė Beinorienė (sopranas) ir Giedrius Prunckus (baritonas), akompanavo pianistė Beata Andriuškevičienė.

Pasibaigus koncertui žiūrovai buvo pakviesti prie stendo, supažindinančio su svarbiausiais B. Budriūno biografijos ir kūrybos faktais, o vėliau – prie vaišių stalo. Svečiai nuoširdžiai dėkojo koncerto rengėjams – Kauno valstybinei filharmonijai, projekto „Iš arti“ koordinatoriams, Lietuvos kompozitorių sąjungos Kauno skyriui, atvertusiems svarbius Lietuvos muzikinės kultūros kronikos puslapius.

Rimantas Klevečka,
XXI amžius

lauktas debiutas Operos rūmuose. Jos partneriai buvo: italas tenoras Marco Berti Mario Cavaradossi rolėje italų baritonas Lucio Gallo Barono Scarpijos vaidmenyje. David Cangelosi buvo Spoletta, o Zakristijonas Dale Travis. St. Louis muzikos direktorius Stephen Lord dirigavo spektaklį. Franco Zeffirelli pastatymas.

Prie dramaturginės personazo išraiškos labai gražiai tiko Marcel Escoffier puošnūs rūbai, kuriais vilkėjo solistė. *(Pirmą kartą tuos rūbus vilkėjo Maria Callas Covent Garden Londone).* Kai Urmana įžengė į sceną, nebuvo jokios abejonės, kad tai Romoje karaliaujanti diva yra šios Operos scenoje.

Po tokio išspūdingo Violetos Urmanos debiuto Čikagos Lyric Operos teatre, norisi, kad teatro vadovybė vėl ir vėl kviestų solistę kitiems svarbiems vaidmenims, rašo John von Rhein (2010.01.12) *Chicago Tribune* dienraščio vyriausiasis muzikos kritikas. Jis dar primena, kad Urmana vėl, po Aidos dainavimo Metropolitan Operoje, grįžta į New Yorką, kur dainuos G. Verdi operoje „Attila“ – pagrindinėje Odabellos rolėje.

Iki šiol neturėjome nė vienos lietuvaitės dainininkės, kuri būtų tapusi pasaulio teatrų garsenybe. Violeta dainuoja Milano „La Scalos“, Londono Cavent Garden, Berlyno, Vienos, Bayreuth, Paryžiaus, Madrido, Dresdeno, Barcelonos, Miuncheno, Romos, Turino operų teatruose. Pastaruoju metu su Placido Domingo įdainavo operų ištraukas. Ją galima matyti DVD Aidos, Eboli, Santuzzos ir Kundry dainuojant su Vienos filharmonija. Richard Wagner „Parsifal“ operos vokiečių išleistame filme ji atlieka Kundry vaidmenį.

Kiti „Toscos“ spektakliai su Violeta bus sausio 19, 22, 25 ir 29 dienomis.

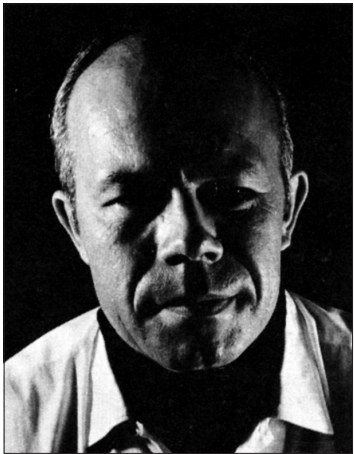
„Dirvos“ inf.

PRISIMENANT AKTORIŲ LEONĄ BARAUSKĄ

Leonas Barauskas gimė Želviuose, mirė Čikagoje. Reiškėsi kaip aktorius pokario Vokietijoje Ipolito Tvirbuto dramos studijoje, Kanadoje (1944-1963) Montrealio lietuvių teatre su gausiomis gastrolėmis, Amerikoje (1963-1975) Čikagoje lietuvių teatro įvairiose grupėse su gastrolėmis Pietų Amerikoje. Tai buvo lietuvių teatro išeivijoje auksinis amžius režisierių, aktorių, dailininkų ir žiūrovų dėka. Ir to teatro tikra žvaigždė buvo Leonas Barauskas.

Jo balsas buvo labai sodrus ir tarsena aiški. Kas yra svarbiausia – jis suprato dramaturgą ir poetų tekstus ir pabrėžė mintį ir žodinių vaizdą be patosoo ar melo – dramatizavimo. Tai yra svarbus sugebėjimas ir jis savo balsu užburdavo žiūrovus be gestikuliacijos ar vaidybos dėl pačios vaidybos. Ir tai buvo reitenybė lietuvių aktorių tarpe, ir tai reitenybė bet kokiam teatre.

Todėl išlikusiose plokštelėse ir juostose Leonas Barauskas išliko gyvas kaip vakar. Tačiau tie įrašai nėra surinkti į vieną kolekciją ir tai turi būti atlikta. Klausytojai išgirs tuomet tikrą Antano Škėmos dramą. Kaip kad autorius įsivaizdavo ir kaip Leonas Barauskas visa tai išreiškė savo atlikime. Balio Sruogos ir Kazio Borutos tekstai per Leono Barausko atlikimą įgavo sparnus ir didingumą. Visa tai įvyko Montrealyje. Tai



Leonas Barauskas
(1925.XII.25-1975.III.21)

buvo šviesa iš Kanados.

Čikagoje lietuvių teatras buvo gaivus, bet nepastovus. Leonas Barauskas įsijungė į jau veikiančias grupes, kur Antano Rūko „Bubulis ir Dundulis“ buvo vienas iš geresnių pastatymų. Maždaug tuo pačiu metu į Čikagą atvyko kompozitorius ir režisierius Darius Lapinskas. Leonas Barauskas tapo D. Lapinsko vaidinimų pagrindiniu aktoriu. D. Lapinskas atnešė daug naujumo ir eksperimentavimo, bet visa tai buvo nevienodo lygio. D. Lapinsko veikla vyko daugiau į „Show“ vietoj teatro. Vis dėlto Leonas Barauskas tuose pasirodymuose buvo tikra atgaiva. Beveik galima sakyti, jog D. Lapinsko karjera buvo neįmanoma be Leono Barausko. Mirus L. Barauskui D. Lapinskas nesurado tinkamo pakaitalo.

Čikagoje atsirado satyrinė grupė „Antras kaimas“, nu-

sižiūrėjusi į Chicago Second City amerikiečių satyrinį teatrą. Leonas Barauskas padėjo mūsų grupei su vaidyba ir režisūra. Ši grupė daug keliavo, bet teliko pramoginė visame kame.

Staiga žuvus autokatastrofoje poetui Algimantui Mackui, jo žmona dailininkė, aktorė ir režisierė Dalia Juknevičiūtė nusistatė jo pomirtinės poemos „Chapel B“ inscenizavimui ir deklamavimui. Talkon atėjo Jonas Kelečius ir Leonas Barauskas. Jie visi gerai pažinojo Algimantą Mackų ir stengėsi sukurti deklamacinį vaidinimą. Algimantas Mackus skaitydavo savo eiles su patosu. Tai gerai žinojo ir ši trijulė. Pastatymas įvyko Jaunimo centre, Čikagoje. Dalia ir Jonas įdėjo visą širdį, bet Leonas įdėjo savo protą ir supratimą. Ir bendras išpūdis – vietoj gilios raudos atsirado poetinė didybė.

Henrikas Nagis 1975 metais tiksliai pastebėjo, kad Leono Barausko užrašytas balsas kalbės visiems, kai ir mūsų nebus. Tai yra gera pastaba ir ji turi būti įgyvendinta išleidžiant Leono Barausko kolekciją.

Leono našlė Dana Mažeikienė dabar gyvena Floridoje su savo vyru Vytautu. Abu sūnūs – advokatas Leonas Barauskas, gimęs 1952 metais ir baletininkas Viktoras, gimęs 1959 metais irgi gyvena Floridoje su savo šeimomis.

Saulius Šimoliūnas

MOKSLO PREMIJŲ KONKURSAS

Informuojame, kad Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerija skelbia konkursą Mokslo premijoms, skiriamoms lietuvių kilmės mokslininkams ir Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems mokslininkams, gyvenantiems užsienyje, (toliau vadinama – konkursas) gauti.

Kviečiame užsienio šalių lietuvių bendruomenes teikti siūlymus dėl kandidatų mokslo premijoms gauti. Šalyse, kuriose lietuvių bendruomenių nėra, paraiškas premijai gauti gali teikti pavieniai mokslininkai savo iniciatyva.

Konkurse gali dalyvauti mokslo laipsnį ir (ar) pedagoginį vardą turintys Lietuvos Respublikos piliečiai ilgiau nei trejus metus nuolat gyvenantys užsienyje bei lietuvių kilmės asmenys pateikę krašto lietuvių bendruomenės išduotą lietuvių kilmę patvirtinantį pažymėjimą arba kitus Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo (Žin. 2002, Nr. 95-4087; 2006, Nr. 46-1645) 26 straipsnio 4 dalyje nurodytus lietuvių kilmę įrodančius dokumentus.

Konkursas skelbiamas 5 premijoms:

- Premija už pastarojo dešimtmečio pasiekimus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veikloje humanitarinių ir socialinių mokslų srityse;

- Premija už pastarojo dešimtmečio pasiekimus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veikloje fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų srityse;

- Premija už viso gyvenimo nuopelnus mokslui ir pasiekimus humanitarinių ir socialinių mokslų srityse;

- Premija už viso gyvenimo nuopelnus mokslui ir pasiekimus fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų srityse;

- Premija už mokslo pasiekimų ir patirties sklaidą.

Premijos dydis – 13,000 Lt. Detalesnę informaciją apie konkursą galima rasti Švietimo ir mokslo ministerijos interneto svetainėje, adresu <http://www.smm.lt/naujienos/konkursai.htm>.

Konkursui turėtų būti pateikti šie dokumentai: 1. Lietuvių bendruomenės siūlymas arba asmens parašytas dalyvauti konkurse; 2. Mokslininko CV bei mokslinės veiklos aprašymas; 3. Mokslininko bendradarbiavimo su Lietuvos mokslininkais, mokslo ir studijų institucijomis ar verslo atstovais aprašymas; 4. Rekomendacijos (neprivioloma).

Paraiškos ir dokumentai priimami iki 2010 m. vasario 28 d. el. paštu aus-ra.gribauskiene@smm.lt arba faksu +370 5 2190100.

LR URM

TAUTOS ATSKYRIMAS NUO MOKSLO: KAM NAUDINGAS?

Dr. Algimantas Liekis

VI.

Nepriklausomybė iš valdžios reikalauja proto ir drąsos. Dėl klaidų labai patogu buvo teisintis Kremliaus, dabar – Briuselio tikrais ar tariamais nurodymais, neretai užmirštant, kad ėriukui bus negeriau, jei jį vietoje meškos, sudraskys erelis ar koks liūtas. Lietuvių tauta nemažai prarado savo vaikų ne tik dėl Rusijos okupacijų, tremčių, žudynių, bet ir dėl germanų (ir visa Mažoji Lietuva buvo suvokietinta), lenkų imperialistų, dėl emigracijos - apie milijonas lietuvių suanglėjo Amerikoje, išvykusių ten lengvesnio gyvenimo. Ir atkūrę Nepriklausomybę, vėl netekome daugiau pusės milijono darbingiausių lietuvių, kurie išvyko į kitas šalis ieškoti didesnių uždarbių, vietoje kūrę, dirbę, kovoję dėl gerovės sukūrimo savame krašte. Didžioji dalis išvyko, nes nematė galimybių geriau gyventi Lietuvoje. **Ir, kad taip atsitiko, kalti ir valdantieji, ir visa šviesuomenė, kad kaip minėta, vedė ir tebeveda**

Lietuvą, patys neturėdami aiškesnės perspektyvos. O jai apmatus pirmiausia mokslininkai turėtų apmesti. Bet vis dar patriotais tebelaikomi tik tie, kurie tebetupi apkasuose, bauginami, kad priešais vien Rusija ar kagėbistai tebėra. Patriotizmas šiandieną ne vien kalbos apie buvusias okupacijas ir patirtas kančias, ne vien trimitavimas apie pavojus lietuvių kalbai ir žemei – tai ir nauji išradimai, jais grindžiamos gamybos šakos, aukštosios technologijos, tai, pagaliau, visuotinis aukštasis išsilavinimas. Teisingai apie tai pasakė profesorius, biotechnologinės farmacijos pramonės Lietuvoje pradininkas, tyrėjas, daugelio biotechnologinių tyrimo įstaigų įkūrėjas ir jų vadovas Vladas Algirdas Bumelis:” Patriotizmas – tai darbas ir kūryba. Ir ne kur kitur, o mūsų Nepriklausomoje Lietuvoje. **Kurti ją, o ne bėgti ieškoti geresnio gyvenimo.** Kiek būtų pasiekę, jei tie, kurie išbėgo dirbti Amerikai,

Airijai, Ispanijai, būtų dirbę Lietuvai (...). Dabar išbėgusieji pradeda aiškinti norį dvigubos pilietybės. Atleiskite - pabėgai, vadinasi, nereikia Lietuvos. Grįžk į Lietuvą ir būk Lietuvos pilietis. Grįžkit, ponuliai, į Lietuvą, grįžkit. Sėskit į įstaigą, sukurkite kompaniją, sukurkit verslą, uždirbkite pinigų Lietuvoje. Kelkit Lietuvos gerovę – būsit Lietuvos piliečiai. Gavai sausio 13-osios medali, gražink, pabėgimas iš Tėvynės rodo – nenori kurti Lietuvos pats, o be mūsų niekas kitas nesukurs. Neatvažiuos nei vokiečiai, nei prancūzai, nei amerikoniai ir nesukurs tokios Lietuvos, kurioje norime gyventi.

Netoleruoju nė vieno, išbėgusio lengvesnio gyvenimo ieškoti svetur. Daug mokslininkų taip pat paliko Lietuvą. Svetur parašo straipsnių, pasirašo esąs lietuvis. Grįžęs į gimtinę reikalauja premijos už Lietuvos mokslo pasiekimus. Klausiu: „Už kokius Lietuvos mokslo pasiekimus?!“ Kurioje šalyje visa tai darė, ten tegu jam ir teikia premiją. Pseudopatriotų, vadinančių save patriotais, Lietuvoje turime debesis (...). Man daug kartų siūlė – važiuok ten, da-

ryk tą, į ameriką, į kitą šalį. Mano filosofija man to neleidžia daryti – teisinga strategija ir sunkiu darbu visko galima pasiekti Tėvynėje.”

Mūsų Tauta, mūsų Nepriklausomybė bus tiek ilgaamžė ir tvirta, kiek sugebėsime būti ne vien Vakarų šalių projektų vykdytojai, standartinių daiktų kūrėjai ir gamintojai, o kiek patys būsime kūrėjais, o ne tik vykdytojais ar stebėtojais;

d) Įstatyme nepaisoma ir LR Konstitucijos dėl vadinamųjų studentų „terbelių“ (krepšelių). LR Konstitucijos 41 straipsnyje parašyta, kad „Aukštasis mokslas prieinamas visiems pagal kiekvieno žmogaus sugebėjimus. Gerai besimokantiems piliečiams valstybinėse aukštosiose mokyklose laidojamas nemokamas mokslas”. Tačiau pagal Įstatymą tos „terbelės” turi būti skiriamos moksleiviams pagal atestato pažymius, skiriamos dar nė dienos nepasimokiusiems aukštojoje mokykloje. O ar jie sugebės tikrai, kaip reikalaujama Konstitucijoje būti tarp „gerai besimokančių” gali išaiškėti tik po vienos ar kitos sesijos. Bet Įstatymas jiems garantuoja, kad porą metų už

gerus pažymius iš vidurinės mokyklos jiems mokslas ir universitete nekainuos; „terbelių” įvedimas, naujosios studentų finansavimo sistemos sukūrimas ypač naudingas bankams - pagal kai kuriuos duomenis jie kasmet iš to gaus vos ne po 600 mln. litų pelno;

e) Nors Įstatyme ir žadama garantuoti mokslo laisvę, mokslinių tyrimo rezultatų viešumą ir pan., tačiau tam prieštarauja, taip pat mokslo esmei bei jo paskirčiai, dabar galiojantis mokslininkų veiklos rezultatų **vertinimas** tik pagal straipsnių kiekį, paskelbtų žurnaluose įrašytuose **vadinamosiose tarptautinėse duomenų bazėse. Beje, tas reikalavimas prieštarauja to pačio Įstatymo teiginiams apie studijų ir mokslo institucijų autonomiją – nuo amžių mokslo rezultatus įvertindavo pačių tų institucijų mokslo tarybos, o ne biurokratų firmos.**

Tad teisūs tie, kurie teigia, kad mūsų Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinta mokslo rezultatų vertinimo sistema ne tik sugrąžina Lietuvos mokslą į socialistinio lenktyniavimo laikus.

(Bus daugiau)

K. SAJA:

GYNĖJAMS KAD IR PAVĖLUOTAI TURĖTUME ATIDUOTI SKOLĄ

Kazys Saja, lietuvių rašytojas, visuomenės veikėjas ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos akto dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo signataras, sako, jog prieš devyniolika metų visus vienijo nežinomybė ir bendras pavojus. Ir kartu apgailestauja, jog ne visi laisvės gynėjai per tą laiką buvo įvertinti, apdovanoti atminimo medaliais. Tam esą būtų gera proga atiduoti moralinę skolą kitamet, minint 20-ąsias sausio įvykių metines.

Koks jausmas likęs ryškiausiai iš tos nakties įvykių ir koks apima dabar?

Aš iš tų žmonių, kurie puikiai suprato, kad iš dangaus gėrybės nekrenta, kad mes daugelį savo ydų mėgdavome suversti okupantams: „Nebūtų bolševikų, būtų kitaip“. Buvau nebetoks jau jaunas ir pakankamai gyvenimo matęs, tad galėjau jausti tam tikrą liūdesį, kad kaip kovo 11-ąją džiūgavome, o dabar va... Aš vis dėl džiaugiuosi, kad mano biografijoje įsirašė tas buoželis - Nepriklausomoje Lietuvoje gimęs, prisidėjau, kad ji vėl būtų laisva.

Pamenu, prieš devyniolika metų aš truputį sirgdamas, pažadintas tų šūvių išlėkiau ir vos prasibroviau pro žmonių minią prie parlamento. Pamačiau daug žmonių, mano bendražygių, kurie nebijojo. O juk niekas nežinojo, galbūt mes mirsime... Tai būtų prasminga mirtis...

Buvo keistas jausmas, kai, pavyzdžiui, kunigas Robertas Grigas pasiūlė visiems atsisototi ir davė išrišimą. Tai buvo graudus momentas. Visi sustojom - vieni gerokai atitolę nuo bažnyčios, kiti ne taip... Mus nepaprastai vienijo, ta nežinomybė, kuo visa tai baigsis, ta vieša išpažintis.

Ar Sausio 13-ąją jums kyla moralinių nuoskaudų?

Valstybė tarsi medis, kurio istorija yra jo šaknys, kamienas, šakos yra ekonomika, bet jis privalo žydėti. O žydėti – kultūra ir švietimu. Nežydintis ir vaisių neduodantis medis, Biblijoje sakoma, yra vertas išrauti. Man atrodo, kad valdininkai pastaraisiais metais permažai tai suvokia, mažai tam skiria dėmesio. Valstybės žiedai yra švietimas ir tai, kas sudedama į kultūros sąvoką. Ir kai tai suvokiama, kaip antraeilis dalykas, kyla protestas, manai, kad jiems patiems trūksta kultūros. O optimizmą kelia „damūkratija“. Damos pradeda valdyti – čia su didžiausia pagarba tai sakau. Ta „damūkratija“, man duoda

viltį, kad jei ir esame kažką padarę prastai, tos šaunios moterys - jos atstatys.

Kaip manote, ar dabar ryžtas ginti laisvę būtų toks pat?

Man atrodo, kad narnančių žmonių, kai būtų rimtas pavojus, rimta bėda, jų sumažėtų. Vis dėlto didelė bėda žmones vienija. Pajustume, kad visi esame žmonės, visi laimingi nelaimingi, bėda ne bėda. Ir pajustume, galbūt, stipriau tą brolybės jausmą. Dabar daug kur dar rimtos bėdos nėra, o lietuviai (pasirodo, kad turi bjaurų bruožą) ima narnėti, niurzgėti, pykti. Nors ir čia galima išvelgti teigiamybę. Filosofai jau seniai yra pastebėję, kad bet koks progresas, bet kokia pažanga atsiranda iš nepasitenkinimo. Manykim, kad tai gali duoti gerų vaisių.

Vis dar pasigirsta kalbų, jog vienas ar kitas laisvės gynėjas nebuvo įvertintas, negavo Sausio 13-osios atminimo medalio. Ar moralios tokios kalbos?

Manau, kad taip. Aš pats esu ne kartą kreipęsis į amžinatilsį Bieliauskiene (Lietuvos Nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios brolijos įkūrėja, ilgametė jos pirmininkė Jadvyga Bieliauskienė – aut. past.), siūlydamas žmones apdovanojimams. Sausio 13-oji, kaip sausio 13-oji, bet rugpjūčio pučo dienomis aplink parlamentą vaikščiojo jau nepalyginti mažesnis žmonių būrelis, pasiryžusių ginti. Tada matydavau Romualdą Lukšą, dirbusį Lietuvos televizijos dailininku (dabar jau pensininkas) ir Vytautą Dumšaitį, aktorių. Aš irgi praleidau ten tą naktį, kai nebuvo aišku, ar mes būsime, ar nebūsime, kokie bus Maskvos įvykiai. Taigi, mačiau, jog tie du žmonės eina, per visą naktį budi... Ir sakydavau, kam jau kam, o tiem dviem žmonėm reiktų įteikti medalius. Kažkodėl „ne“. Bet čia taip visais laikais būdavo, kad palikdavo tam tikrą nuoskaudą - tam davė, tam davė, o tam ir nebeliko. Kuris buvo gal daug vertesnis, už tuos, kam davė...

Kaip sausio 13-oji turėtų būti minima kitamet, praėjus 20 metų?

Man atrodo, kad atsiranda proga paminėti visus tuos „tam davė, tam davė, o tam ir nebeliko“. Surinktumėm tuos žmones, kurie iš tikrųjų ten buvo. Kad ir pavėluotai atlygintume tam tikrą skolą. Kai kryžius be atodairos stato Lietuvoje, aš pagalvoju, kad kiekvienas kryžius gali būti įsipareigojimas Kiekvienas



Sausio 13-ąją dieną LR Generaliniame konsulate Čikagoje tylos minute paminėta Laisvės gynėjų diena. Palaikant pilietinės akcijos Lietuvoje „Atmintis gyva, nes liudija“ idėją, konsulato lange uždegta žvakutė žuvusiems už Lietuvos laisvę atminti. Nuotraukoje Laisvės gynėjų dienos paminėjimo LR Generaliniame konsulate Čikagoje akimirka.

A. Vertelkaitės nuotr.

KALĖDŲ ISTORIJA

Už lango lengvai sukasi snaigės ir leidžiasi ant takelio prieš namą. Blizgantis raudonas burbulas tviska ant eglės šakos. Kalėdos - stebuklų ir pasakų metas, laukimo suaugusiems ir vaikams metas. Kalėdos - labiausiai laukiama šventė. Šventė, kuri sujungia pietų ir šiaurės, vakarų ir pietų žmones.

– Su Kalėdomis, mama!

– Su Kalėdomis, mažyli!

Aš taip tave myliu!

...Suskamba sidabriniai skambalėliai, ir mes suprantame, kas atvažiavo rogėse. Tu visus metus buvai geras ir darei tik gerus darbus? O prisimeni, kad prašei jo atvežti lėlę, dviratį ar kompiuterį?

– Su Kalėdomis tėti!

– Su Kalėdomis, sūneli! Ar tu jau išvyniojai savo dovanas?

Namuose šilta, jauku, ant stalo skaniai kvepia vakarienė. O snaigės vis krenta ir krenta... Ir štai jau nebematyti takelio prieš namą, suolelis kieme virto didžiule pusnim...

Mano šios istorijos herojams Kalėdos - ne šventė, o dar viena vienvakšė diena. Noras

jubiliejus taip pat – įsipareigojimas ateičiai. Man atrodo, kad kiekvienas paminėjimas, bet ko - religinis, ar tautinis – yra ne tam, kad „kokie mes šaunūs – padarėm“, bet kad tas paminklas, įvykių data, jaunam, ypač jaunam, kuris nežino apie tuos įvykius būtų proga sužinoti daugiau. Gali būti įvairių scenarijų, bet kad mes tik nepersūdytume...

Naujuosius metus sulaukti šeimoje - pati nuostabiausia, bet niekada neišsipildžiusi svajonė...

Mama – „69-as Rusijos Federacinės Respublikos šeimos kodekso straipsnis“ - motinos teisių atėmimas.

Tėtis – „25 forma“ - nežinomas, užrašyta pagal motinos liudijimą.

Ši istorija prasideda tolimoje šiaurės gyvenvietėje Lesogorsk – šaltame Sibiro krašte. 40-aisiais praėjusio amžiaus metais čionai buvo ištremta keletas dešimčių lietuvių šeimų. Tarp jų buvo Viskantų ir Kryženauskų šeimos. Susitaikė, priprato, išmoko kalbą, dirbo didžiosios šalies labui... kaip ir daugelis kitų šeimų, bet...

Šiandien Maksimas Viskantas ir Vania Kryženauskaitė - Lesogorsko vaikų namų-internato auklėtiniai. Vienoda dviejų visiškai vienas į kitą nepanašių berniukų istorija. O juk jų likimai galėjo būti visai kitokie. Jų protėviams galėjo susiklostyti visai kitoks gyvenimas, jeigu jie būtų likę Lietuvoje. Bet viskas buvo taip, kaip buvo...

Apie „du berniukus su lietuviškomis pavardėmis“ Irkutsko bendruomenei pranešė Lesogorsko ligoninės gydytojas, apžiūrėjęs vaikus. „Vaikai visiškai sveiki, - sakė jis, - bet vienas turi kažkodėl labai keistą pavardę, tarsi būtų mergaitė“.

Iš tiesų mažajam Vaniai registruojant duota motinos pavardė - kas ten aiškinsis.

DIRVAI AUKOJO

Č.Šatkas, Kirtland, OH	100
S.Šimoliūnas, Detroit, MI	100
Windjammer Properties	
Braintree, MA	100
I.Grigaliūnas, Oceanside, CA.....	55
R.Vaitys, Highland Pk., IL.....	50
B.Balčiūnas, Annapolis, MD	45
D.Čipkus, Willoughby, OH.....	45
S.Dimas, Middle Vill., NY.....	30
V.Gilys, Sun City, CA	22
V.Brakas, Willoughby, OH.....	20
K.Civinskas, Brecksville, OH.....	20
A.Grajauskas, Cliffside Pk., NJ ..	20
R.Jacobs, La Grange, IL.....	20
I.Jansonas, Osterville, MA.....	20
K.Kaspariūnas, Largo, FL.....	20
J.Laskauskas, Baltimore, MD	20
V.Remeža, Manhasset, NY.....	20
J.Simonis, Santa Barbara, CA.....	20
J.Veblaitis, Union, NJ.....	20
K.Damijonaitis,	
Deerfield Beach, FL	15
V.Gelgotas, Willoughby, OH.....	15
A.Sandargas, Clermont, FL.....	15
S.Jakubauskas, Holiday, FL.....	10
L.Kapeckas, Hartford, CT.....	10
D.Kižys, Euclid, OH	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Tikroji berniuko pavardė - Kryženauskas. Bet ir dabar dėl to niekam neskauda galvos. Tėvų juk nėra. Giminių Rusijoje taip pat nėra. Berniukas paliktas pats sau.

Mūsų Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Liudmila Strižniova susiskambino su Lesogorsko vaikų namų direktoriumi, paklausė, kada galima atvykti - aplankyti vaikų.

– Svečius galime priimti tiktai sausio mėnesį, - atsakė mums ir atsiuntė nuotraukas; Iš tų nuotraukų žiūri į mus du rimti ir liūdni veidukai. Du maži lietuviukai, kurie neturėjo vaikystės.

Bet gal mums kartu su jumis pasiseks jiems užtikrinti jų vertą gyvenimą?

Šiandien Maksimui Viskantui 14 metų, Vaniai Kryženauskui - 11. Jie mėgsta futbolą ir šaudymą iš lanko, mėgsta drožinėti iš medžio ir klausytis muzikos. Ir laukti, kad tave suras, kad tave paims namo, kad pasakys: „Aš taip tave myliu, sūneli!“

Kokia bus šios istorijos pabaiga, žino tik Aukščiausiasis. Bet kiekvienas iš mūsų gali padovanoti jiems šiek tiek meilės. Tiesiog dabar. Padarykite ką nors, kad tiems lietuvių berniukams, pamestiems šaltajame Sibire, būtų nors kiek šilčiau širdelėse.

Nastia Gliaudei, Irkutskas
PLB Kraštų žinios

SPORTAS

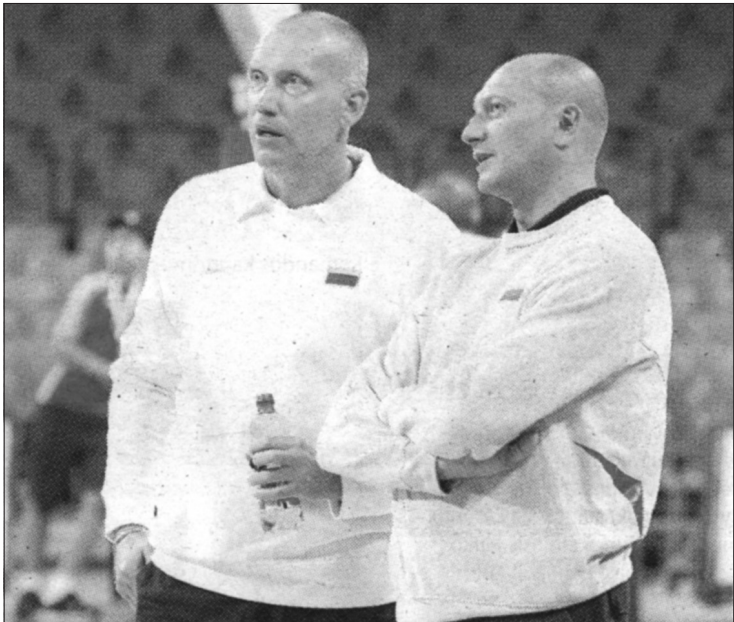
ŠALFASS KVIEČIA Į ŽAIDYNES

60-osios kasmetinės Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės įvyks š. m. balandžio 30 d. - gegužės 2 d. Cleveland mieste, Ohio. Žaidynėmis rūpinsis Cleveland lietuvių atleto klubas „Žaibas“, šiais metais švenčiantis savo 60 metų jubiliejų.

Registracija vyks iki vasario 28 d. Registracijos formas netrukus bus galima rasti adresu: www.salfass.org. Užpildytas formas siųskite žaidynių direktoriui Vidui Tatarūnui adresu: 8697 Harvest Home Drive, Mentor, OH 44060. Tel.: 440-209-0440; ei. paštas: vtatarunas@att.net arba vidas.tatarunas@keybank.com

Pasibaigus pirminei registracijai, paaiškės daugiau detalių tiek dėl pačių žaidynių, tiek dėl mokesčio ir pan.

Daugiau informacijos rasite internete adresu: www.launa.org ir www.zaibas.org *Sporto klubo „Žaibas“ inf.*



Ramūnas Butautas grįžo į Lietuvos krepšinį. Buvęs šalies vyrų rinktinės treneris stojo prie Kauno „Žalgirio“ vairo, kurį prieš tris dešimtmečius laikė ir jo tėvas Stepas Butautas. Su naujomis pareigomis R.Butautą jau pasveikino ir A.Sabonis, ir R.Kurtinaitis. Nuotraukoje – drauge ilgai dirbę R.Butautas (dešinėje) ir R.Kurtinaitis tapo varžovais.

Lietuvos tenisininkas Ričardas Berankis iškopė į Ekvadore vykstančio ATP „Challenger“ turnyro „Diario Expreso“, kurio prizų fondą sudaro 35 tūkst. JAV dolerių,

vienetų varžybų pusfinalį. R. Berankis, patekdamas į pusfinalį, užsitikrino 29 ATP reitingo taškus ir 1755 dolerių (apie 4100 litų) premiją.

LRT

LIETUVIŲ IŠEIVIŲ PALIKUONIMS, STUDIJOJANTIEMS LIETUVOJE, TEIKIAMA PARAMA

Išėivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių palikuonys gali gauti Lietuvos valstybės paramą studijoms Lietuvos aukštosiose mokyklose. Šių asmenų vaikai, vaikaičiai, provaikaičiai, siekiantys gauti paramą per šį pavasario semestrą, iki vasario 15 d. turi pateikti prašymus ir reikalingus dokumentus Valstybiniam studijų fondui.

Išėivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikų, vaikaičių, provaikaičių studijoms Lietuvos aukštosiose mokyklose gali būti

skiriama dviejų rūšių parama - stipendija už studijų rezultatus ir socialinė išmoka.

Stipendija už studijų rezultatus skiriama vienam semestru, mokama kas mėnesį. Jos dydis (išskyrus pirmosios ir antrosios studijų pakopos pirmojo semestro studentams) nustatomas atsižvelgiant į studento paskutinės sesijos pažymių svertinį vidurkį pagal studijų sritis. Ji gali siekti nuo 150 Lt iki 400 Lt. Pirmosios ir antrosios studijų pakopos

pirmojo semestro studentams stipendijos mėnesinis dydis yra 200 Lt.

Socialinė išmoka – vienkartinė, ji gali siekti nuo 700 Lt iki 1100 Lt. Ji skiriama atsižvelgus į pretenduojančio gauti paramą asmens socialinę padėtį.

Studentai vienu metu gali gauti abi stipendijas.

Valstybės parama pagal švietimo ir mokslo ministro 2009 m. rugsėjį patvirtintą tvarką studijuojantiems lietuvių kilmės užsieniečiams ir išėivijai skiriama du kartus per metus: rudens ir pavasario semestre.

bernardinai.lt

BE JŲ MES NEGALĖTUME VADINTIS LIETUVIAIS

Tarptautiniu mastu žinomas lietuvių režisierius Šarūnas Bartas kurs filmą apie pokario Lietuvą. Filmas remsis rašytojo Vinco Giedros paskutiniu romanu „Sviesk, Dovyдай, akmenį!“ (1997), praneša interneto svetainė „Cineuropa“.

V. Giedros romane atkurta 1948 metais Lietuvoje tvyrojusi baimės atmosfera, enkavedistų žiaurumai, lietuvių partizanų mūšiai su sovietų kariuomene. Pagrindinis romano veikėjas bando išlikti baisiausiais sovietų režimo metais.

„Sovietų Sąjungos okupacija buvo labai ilgas ir sudėtingas Lietuvos laikotarpis, kurio pasekmės negali būti pervertintos. Jaučiu pareigą atiduoti pagarbą visai kartai – tiems, kurie išliko ir vis dar yra tarp mūsų, ir tiems, kurie tuomet paaukojo savo gyvenimus. Jie yra kaip biblinis Dovydas, nes išdrįso mesti akmenį į milžiną. Mes

negalėtume vadintis lietuviais be jų“, - cituojamas Š. Bartas.

Filmą realizuos režisierė Rasa Miškinytė ir režisierinė kompanija „New Era“ ieškanti šio projekto korežisierių. Taip pat ji režisuos dokumentinį filmą apie patį Š. Bartą. Juostą apie savo kolegą kurs prancūzų režisierius Guillaume Coudray, būsimą filmą apibūdinęs kaip labai asmenišką menininko portretą, paremtą prieš dešimtmetį filmuota medžiaga, kai prancūzų režisierius dirbo su Š. Bartu 2000 m. kuriant filmą „Laisvė“.

Svetainės „Cineuropa“ žiniomis, Š. Bartas baigia rengti didžiajam ekranui naują vaidybinį filmą „Lisabona 02“ (angl. Neither Before Nor After), bendrai režisuojamą prancūzų, nufilmuotą Rusijoje, Prancūzijoje, Lietuvoje. Filmo premjera turėtų įvykti 60-ajame Berlyno kino festivalyje kitų metų vasario mėnesį. *LGITIC*

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com



www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm
866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm
Cleveland, OH 44119

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)